

„Minden pedagógus a gyakorlatorientált képzéseket várja, amelyeken játékokat, módszert, élményt kapnak. Az akadémikus elmélet untatja őket, meglehetősen nem is értik vagy éppen fölöslegesnek tartják. Az agy táplálásán túl az érzelmekre is kell hatni a felnőttképzésben és az iskolában egyaránt.”

TARTALOM

1. láthatár

Új lehetőség: versenyvizsga-felkészítő pedagógusok számára –
Lőrincz Anna írása

3. diákszemmel

Kevésbé a vizsgákra összpontosító oktatást szeretnének a diákok (2.) –
Lőrincz Anna írása

6. tanterem

Fejleszteni a logikus gondolkodást és kreativitást –
Antal Erika írása

11. magánterület

Szólni más nyelveken –
László Noémi írása

23. hivatalos

4. lélekjelenlét

Minden diák számára hasznos a pályaorientáció –
Bede Laura írása

8. tanterem

Történetfeldolgozásról sokféleképpen –
Ozsváth Judit írása

15. szórvány

Kicsi iskola, ahol minden gyermek számít –
Szucher Ervin beszélgetése
Kósa Attila iskolaigazgatóval

17. diákszemmel

Világrekord: nagyváradi diák vezette a legőpítő csapatot –
Bede Laura írása

19. szülői szemmel

Nyakunkba vesszük a világot. Kell ez megint? –
Bartha Réka írása

21. tanárszemmel

Lélegzetvételnyi nyugalom – lassítani az állandó rohanásban –
Vita Piroska írása

12.

Jót tesz a gyermeki léleknek, felelősségre nevel az állatok közelsége

FOTÓ: MARQSÁN.RÉKA

mk

- tanárszemmel • diákszemmel • szülői szemmel
- lélekjelenlét • tanterem • láthatár • óvoda • fotóriport
- hivatalos • vakáció • iskola és kultúra • pályáz(z)atok
- magánterület • térkép

Rendelje meg
a Magyar Közoktatást
a 2024-es évre!
www.comunitas.ro/mkorendeles

Kedves Olvasóink!

A 2023–2024-es tanévben is számítunk megtisztelő figyelmükre. Reméljük, továbbra is megosztják lapunk hasábjain az oktatás problémáival, különféle szegmenseivel kapcsolatos meglátásaikat. Kérjük, számoljanak be a Magyar Közoktatásban arról is, ha sikertörténet születik iskolájukban, ha úgy látják, hogy diákjaikkal, tanítási módszereikkel kapcsolatban követendő példáról lehet beszélni. Arról is írhatnak, miként befolyásolta és befolyásolja a járványhelyzet a tanítás, tanulás folyamatát.

A Communitas Alapítvány által kiadott, immár tizenegy éve megjelenő Magyar Közoktatást együtt szerkesztjük az olvasókkal, szeretnénk, ha a pedagógusok továbbra is rendszeresen közölnének lapunkban.

Néhány ötletet nyújtunk arra vonatkozóan, hogy milyen témákról várjuk véleményüket, de természetesen ezen kívül az oktatás más vonatkozásait is meg lehet közelíteni:

- Amire büszke vagyok – iskolám/pályám/diákjaim sikertörténete
- Hogyan segíthetünk megőrizni a gyermeki kíváncsiságot a mai oktatási rendszerben?
- Mobiltelefon, okoseszközök az oktatásban – kreativitásfejlesztés vagy elgépiesedés?
- Mi a legszebb és mi a legnehezebb a pedagógusi hivatásban?

Kitartást, jó munkát kívánunk! Várjuk véleményanyagaikat az mko@communitas.ro e-mail-címre!

A Magyar Közoktatás szerkesztősége

IDEA
KÖNYVTÉR

ERDÉLYI MAGYAR KÖNYVEK EGY TÉRBE

Válasszon az Idea Könyvtér széles könyvkínálatából,
és fizessen akár pedagógus-karriertámogató utalvánnyal,
azaz Pluxee-kártyával! **Vásárolhat személyesen kolozsvári
könyvesboltunkban, vagy rendelhet online webáruházunkból.**

Kolozsvár, Kossuth Lajos utca (December 21. sugárút), 14. szám | ideakonyvter.ro

A Magyar Közoktatás elektronikus archívuma elérhető a <http://communitas.ro/main/kozoktatas> webcímen.

www.facebook.com/magyarkozoktatas

Megrendeléseiket a www.comunitas.ro/mkorendeles webcímen mko@communitas.ro e-mail címen vagy a 0733-91-06-24-es telefonszámon fogadjuk.

Címünk: Redakcja *Magyar Közoktatás*, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit • Felelős kiadó: Lakatos András
Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér
Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia

Telefon: 0040-733-91-06-24
e-mail: mko@communitas.ro

Redakcja *Magyar Közoktatás*, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

Támogatók:

Új lehetőség: versenyvizsga-felkészítő pedagógusok számára

Már három éve működik versenyvizsga-felkészítő a romániai magyar közoktatásban tanárként elhelyezkedni kívánó pedagógusok számára, ám idéntől kibővül, hiszen a Communitas Alapítvány és az RMDSZ oktatási főosztálya, a Babeş–Bolyai Tudományegyetemmel és a Kolozsvári Magyar Egyetemi Intézetrel együttműködve szervezi, így a diákoknak kevesebb önköltséggel jár a program, sőt kilences vagy annál nagyobb vizsgajegy esetén a hozzájárulást teljes egészében visszatérítik. A kezdeményezés ötletgazdája Balla Béla, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem Testnevelés Karának egyetemi adjunktusa, akivel arról beszélgettünk, hogy mi az oka annak, hogy nehezen megy a diá-

„Próbálok stratégiákat megtanítani a diákoknak, hiszen sokszor van az, hogy nem tudják, hogyan kezdjenek neki egy tételnek” – fejtette ki Balla Béla.

koknak egyedül felkészülni, mit nyújt a versenyvizsga-felkészítő, illetve milyen eredményeket értek el eddig.

Az oktató a programról elmondta, célja a diákok felkészítése a címzetes versenyvizsgára, illetve a véglegesítő vizsgára, az online képzési forma az egyetemi végzősöket és frissen végzeteket segíti a közoktatási versenyvizsgára való felkészülésben. A 2024-es beiratkozás április 8-án zárult, összesen 191-en jelentkeztek, ám utólag is akkora volt a jelentkezés, hogy még néhány személyt felvettek, így a résztvevők száma közelíti a 200-at.

A diákok kérték a segítséget

Balla Béla kérdésünkre elmondta, az ötlet a diákjaitól származik, harmadéves

diákjai néhány éve a szöveget neki, hogy segítségre lenne szükségük a versenyvizsgákra való készüléskor, hogy az egyetem után érvényesülni tudjanak, és bejussanak azokra az állásokra, amelyekre szeretnének. Hangsúlyozta, látszik a diákokon, hogy harmadéves végére eljutva gondot jelent számukra a versenyvizsgákra való felkészülés, sokszor abban sem biztosak, hogy milyen papírokra van szükség, milyen folyamatokon kell végigmenni a beiratkozáshoz, és a felkészülés terén is vannak hiányosságai.

„Rá is tevődik a jelentkezési időszakra sok egyetemi teendő. Május elején van általában a tanügyi versenyvizsga, de akkor a diákoknak egyetemi vizsgaidőszakuk van, és az államvizsga leadásának időszaka is szorít, majd írásbeli vizsga van, így nehéz dolguk van. Emiatt a diákoktól jött a felkérés, hogy nem tartanék-e nekik ilyen jellegű felkészítőket” – emlékezett vissza. Hozzátette, a diákok kérésére egyből igennel válaszolt, de hamar rájöttek, hogy nem elég egy-két alkalom, az csak arra jó, hogy elmondják, hogyan induljanak neki a felkészülésnek, így amellel döntöttek, hogy legalább 10-12 alkalommal találkoznak.

Ez már a harmadik év, amikor a felkészítő zajlik, viszont 2024-re kibővült, hiszen a Communitas Alapítvány és az RMDSZ oktatási főosztálya, a Babeş–Bolyai Tudományegyetemmel és a Kolozsvári Magyar Egyetemi Intézetrel együttműködve szervezi, és nemcsak testnevelés-felkészítő van, ahogy korábban, hanem kibővült négy másik, reál tantárggyal, amelyek a matematika, kémia, fizika és biológia, hiszen előreláthatóan ezen tantárgyak terén hosszabb távon pedagógushiánnyal küszködhet a közoktatási rendszer.

A 2024-es versenyvizsga-felkészítő 12 alkalmas, hétköznap délutánonként zajlik online, és egyetemi oktatók, valamint középiskolai tanárok tartják. Az

oktatók idén Szállassy Noémi, Okos-Rigó Hajnal és Dáné Endre biológiából, Sárközi Zsuzsa és Vörös Alpár fizikából, Sógor Csilla, Szabó Gabriella és Ciobotariu Éva kémiából, András Szilárd és Szilágyi Judith matematikából, valamint Balla Béla testnevelésből.

A diákoknak betekintést nyújtanak mind a szaktárgy, mind a módszertan és didaktika témaköreibe, valamint eligazítást adnak a versenyvizsga beiratkozási eljárásairól, tételminták megoldási módszereiről, tantervek és óratervek készítéséről. A programra az ország bármely településéről jelentkezhetek a diákok, az egyetlen kritérium az volt, hogy a jelentkező tanári pályán elhelyezkedni kívánó, végzős egyetemi hallgató vagy

Úgynevezett pilot-projekt fut, a Communitas Alapítvány pedig vállalta, hogy támogatják a kezdeményezést, hogy ne a résztvevőknek kelljen ezt finanszírozni, ahogy eddig. Ha sikere lesz a projektnek, akkor nincs kizárva, hogy bővíti a tantárgyak számát is.

helyettesítő/véglegesítő tanári vizsgára készülő tanár legyen. Az április 8-án záruló beiratkozásra Erdélyből összesen 13 megyéből jelentkeztek, a legtöbben Hargita megyéből, ahol nyolcvan érezték úgy, hogy a képzés a segítségükre lehet.

Hargita után a legtöbben Kovászna, Maros, Kolozs, Bihar, Szilágy, Brassó és Szatmár megyéből jelentkeztek, a legtöbben a testnevelés területéről szorulnak segítségre, de magas volt az arány a matematika esetében is, és persze

érkeztek jelentkezések szép számban kémia, biológia és fizika szakos tanárjelöltek/tanároktól is.

Kinek a felelőssége, hogy sokan nem tudnak egyedül készülni?

Balla Bélát arról kérdeztük, hogy miért ekkora az igény a versenyvizsga-felkészítőre, ő mit gondol az oktatási intézmények és diákok felelősségéről ebben a kérdésben. Az oktató úgy fogalmazott, a felelősség megoszlik, egyrészt a felsőoktatás részéről is lehetnek gondok, hiszen a hároméves alapképzés nagyon rövid és intenzív, sok mindent meg lehet tanulni, viszont a tantárgyak java része egymástól függetlenül fut, és a diákok fejében sokszor nem áll össze a nagy kép, tehát nem fűződik össze a módszertan az elmélettel és gyakorlattal.

„Balla Béla szerint először is visszajelzést szeretnének kapni a résztvevők részéről, de már az is elégtétel, ha mindenki átmenő vagy jó jegyet ír.”

„Tanulunk sok mindent a három év alatt, de hogy abból hogy lesz egy tanári munka, egy tervezés, ami alkalmazható a különböző korosztályú gyerekeknél, itt látszik inkább a probléma. A tantárgyak egymásra építése lenne fontos, hogy harmadév végén összeálljon a diák fejében is a nagy kép” – magyarázta.

Elmondta, a versenyvizsga-felkészítőre sokan és sokfélék jelentkeznek, van, aki már 12 éve a tanügyben van, de még nem vált címzetessé, és friss végzősök is, akik ebben az évben beiratkoztak a versenyvizsgára, meg persze néhány éves tapasztalattal rendelkezők is, emiatt online oktatásban kellett gondolkodniuk. Arról, hogy mire fektetik a hangsúlyt, elmondta, előző években együtt átvették a tartalmakat, amelyeket kérnek a versenyvizsgára, minden témakörből készültek, és persze a beiratkozás folyamatát is átbeszélték. A felkészítő általában két vagy három héttel az írásbeli vizsga előtt ér véget, így a diákok még kellőképpen emlékeznek az anyagokra. Balla Béla elmondta,

igyekszik megértetni a diákokkal, hogy nem az anyag bemagolása a cél, hanem a téma megértése, hogy ne információ-visszaadásról legyen szó, hanem megértési alapon tudjanak majd válaszolni a kérdésekre.

„A beiratkozó kérdőív szerint vannak olyan jelentkezők, akik a módszertani, metodológiai részletek mélyebb elsajátítása és tudásuk hatékonyabb felhasználása érdekében jelentkeztek, de vannak olyanok is, akik a versenyvizsga adminisztratív folyamatát szeretnék minél jobban megérteni. Számos jelentkező elégedetlen a versenyvizsgák rendszerével, mind a beiratkozás folyamata, mind a javítókulcsok módszertani kidolgozottsága terén. Nem működik jól a dátumokkal, elvárásokkal, metodológiával kapcsolatos információközlés, az ekképpen kialakult káosz miatt a beiratkozók jelentős hátrányt szenvednek” – mesélte.

Minden kérdést megválaszolnak a diákoknak

Az oktató kifejtette, az első órán általában kérdés-felelet van, bármit megkérdezhetnek a diákok, amire kíváncsiak, és fél óra elteltével foglalkoznak az első konkrét témákkal is. Majd a 144 oldalas metodológiát is átveszik, ami „egészen durva jogi szöveg”, és sokak számára nehézséget okoz megérteni, magyarázta.

„Mivel van némi tapasztalatom a versenyvizsga-írásban, annak idején én is többször írtam, és nyomon követem azóta is a tételeket, így tudom, hogy milyen logika alapján javítanak. Próbálok stratégiákat megtanítani a diákoknak, hiszen sokszor van az, hogy nem tudják, hogyan kezdjenek neki egy tételnek” – fejtette ki Balla Béla. Hozzátette, abban is segítséget akar nyújtani, hogy hogyan értelmezzék a kérdéseket vagy állítást, hogy tudják, mihez kezdjenek egy-egy eléjük helyezett szöveggel.

Arra a kérdésre, hogy nem lenne-e szükség humán tárgyak esetében is a felkészítésre, azt válaszolta, a kérések nem hozzá futottak be, de idén még próbaév van, és egy pilot-projekt fut, a Communitas Alapítvány pedig vállalja, hogy támogatják a kezdeményezést, hogy ne a résztvevőknek kelljen ezt finanszírozni, ahogy eddig. Ha sikere lesz a projektnek, akkor nincs kizárva,

hogy bővíti a tantárgyak számát is, mondta.

A 12 alkalmas online felkészítőhöz résztvevőnként 150 (aktív hallgatói jogviszonnyal rendelkezők) és 300 (munkaviszonnyal rendelkezők) lej költség-hozzájárulást kértek a projekt lebonyolítói. A program megszervezéséhez szükséges fennmaradó összeget a Communitas Alapítvány támogatja. Kilences vagy annál nagyobb vizsgajegy esetén pedig a hozzájárulást teljes egészében visszatérítik, derült ki.

„A beiratkozó kérdőív szerint vannak olyan jelentkezők, akik a módszertani, metodológiai részletek mélyebb elsajátítása és tudásuk hatékonyabb felhasználása érdekében jelentkeztek, de vannak olyanok is, akik a versenyvizsga adminisztratív folyamatát szeretnék minél jobban megérteni.”

Hogy milyen hosszú távú tervek vannak a programmal kapcsolatban? Balla Béla szerint először is visszajelzést szeretnének kapni a résztvevők részéről, de már az is elégtétel, ha mindenki átmenő vagy jó jegyet ír, mondta. Tavaly a diákjai bekerültek a három legjobb jegyet írók közé a megyében, és mindenki nagyon jó jegyet írt, így Balla Béla úgy látja, hogy van értelme a programnak, „valós segítséget nyújt”, és a diákoktól kapott szubjektív visszajelzés is ezt mutatta. Emiatt látta ő értelmét a folytatásnak és bővítésnek is. A bejelentkezők elmondása szerint van olyan megye is például, ahol hat éve nem volt átmenő jegy kémia és fizika tantárgyak esetében, emiatt is fontos ez a kezdeményezés, hiszen nőhet a magas és a bejutó jegyet írók száma.

LÓRINCZ ANNA

lorincz.anna@protonmail.com

Kevésbé a vizsgákra összpontosító oktatást szeretnének a diákok (2.)

Egyedülálló kezdeményezést indítottak Kolozsváron, amelynek keretében egy több mint 6 hónapos kutatást végeztek a kolozsvári oktatási rendszer megítéléséről fiatalok szemszögéből. A kutatást követően egy háromnapos interaktív kiállításon vehetett részt több mint 200 kolozsvári diák, akik mesterséges intelligencia segítségével mondhatták el véleményüket a romániai oktatási rendszerről.

„Nagy a szakadék a generációk között, tehát a tanárok és diákok, de a szülők és diákok között is.”

Daria Ciufudean, a Youth Data Collective tagja és kolozsvári diáktanács tagja elmondta, az alapvető probléma az, hogy a diákok úgy érzik, nem hallgatják meg őket. Ha bizonyos tanárokkal van problémájuk az órákon, arról egyáltalán nem tudnak senkivel sem beszélni, de a szükséges tananyagok oktatásának módját is változtatnának. Mint kiemelte, egy másik jelzett probléma az volt, hogy több évtizedes tankönyvekből tanulnak a diákok, és az egyik tankönyvben például az szerepelt, hogy Románia még nem is az Európai Unió tagja, ami nagyon felháborította őket. Ezen felül vannak olyan iskolák, ahol még az alapvető szükségletek sincsenek meg a higiénia terén, de az osztálytermekben sem.

Barbara Bulc szerint a probléma egyik forrása az, hogy nagy a szakadék a generációk között, tehát a tanárok és diákok, de a szülők és diákok között is.

Eric Gordon kiemelte, sok diák az élmény után azt mondta, hogy most már úgy érzi, hogy végre meghallgatták őt, és van egy mód arra, hogy kifejezzék magukat, ami remény adott számukra. Daria Ciufudean hangsúlyozta, jó volt azt tapasztalni, hogy végre volt kinek

elmondják a problémájukat a diákok, úgy gondolja, hogy sikerült a projektet elérni azt, hogy a diákok a lehető legnyitottabban elmondják a történetiket, hogy mi zavarja őket. Elmondta, a tervek szerint az eredményeket tovább küldik az országos diáktanácsnak, akik eljuttatják azt az oktatási minisztériumba, hogy az áprilisban megjelenő kerettantervekbe mint kapcsolódó javaslatok bekerüljenek.

A bostoni Emerson College médiaművészet-professzora elmondta, a következő lépés mindenképpen az lesz, hogy miután megértették pontosan, hogy hogyan működik a rendszer, ki kell találniuk, hogy hogyan juttathatják el azt több emberhez, hiszen lehetőséget akarnak teremteni arra, hogy a technológia az egész országban a tanárok és a diákok kezébe kerülhessen. Terveik szerint 2024 júniusára fejezik be a koncepció bizonyításának véglegesítését, és készítik el a webes kezelőfelületet, ahol majd közzéteszik a kutatás eredményeit, amelyet megosztanak oktatókkal, aktivistákkal és politikai döntéshozókkal is. A következő fázisban pedig, ha további finanszírozáshoz jutnak, elkezdene a tárgyakat tartalmazó kártyapaklik terjesztését is, először 15 kolozsvári középiskolában és 5 egyetemen, a helyi partnereik segítségével, majd az egész országban.

Barbara Bulc kiemelte, nagyon fontos a jóllétet a középpontba helyezni, hiszen a jóllét rugalmasságot biztosít számunkra ahhoz, hogy eligazodjunk az életben, és lehetővé teszi azt, hogy intellektuálisan, érzelmileg, szociálisan és fizikailag is virágozzunk. „Elképzelhető visszajelzéseket kaptunk, sokat tanultunk a diákoktól. Minden adatot és megfigyelést kutatók fognak összesíteni, a diákokkal és a tanárokkal pedig együtt javítani fogjuk a Lehetőségek Iskolája bevonási folyamatát, és együtt fogunk gondolkodni azon, hogy hogyan lehet ezt felhasználni más iskolák, tanárok,

osztályok számára, esetleg tágabb értelemben, hogy hogyan járulhat hozzá a szélesebb körű oktatási reformtörekvésekhez Romániában, de akár a világon bárhol, hiszen sok ország van, amely hasonló problémákkal küzd” – mondta.

A projektet a svájci székhelyű SDG CoLab nonprofit szervezet irányítja – amely az emberek és a bolygó jólétét előtérbe helyező, új vagy alternatív társadalmi struktúrák tervezésére és kutatására szakosodott – és a svájci Botnar Alapítvány finanszírozza. A Botnar Alapítvány a világban egyre növekvő, városi környezetében élő fiatalok egészségének és jólétének javítására összpontosít, ezt kutatja. Az OurCity

Vannak iskolák, ahol még az alapvető feltételek sincsenek meg a higiénia terén még az osztálytermekben sem.

pedig a Botnar Alapítvány kezdeményezése, amely világszerte lehetővé teszi a városok számára, hogy olyan összehangolt programokat hajtsanak végre, amelyek a digitális technológiákat és a mesterséges intelligenciát felhasználva olyan helyeket alakítanak ki, ahol a fiatalok hangját és szükségleteit felismerik, és prioritásként kezelik. A Lehetőségek Iskolája háromnapos programját a Youth Data Collective (YDC) találta ki, amelynek tagjai külföldi kutatók, szakemberek, művészek mellett kolozsvári fiatalok, akik a program tervezésének minden aspektusában részt vettek.

A cikk előző, áprilisi lapszámunkban közzölt írásunk befejező része.

LŐRINCZ ANNA

lorincz.anna@protonmail.com

Minden diák számára hasznos a pályaeorientáció

A megfelelő vizsgaeredmények elérésén kívül legtöbbször az egyetem vagy szakma megválasztásának terhe is ránehezedik a végzős diákokra. Erdei Ildikó pszichológussal, pályaválasztási tanácsadóval, a temesvári Bartók Béla Elméleti Líceum igazgatójával azt jártuk körül, hogy milyen sajátos ismeretek és kész-

iskolarendszerben). Mint kifejtette, vannak igen intenzív időszakok – ilyen a záróvizsgák környéke –, de a témával a teljes iskolai időszak alatt lehet foglalkozni.

„Ilyenkor valamilyen döntést hoznak a diákok, de a döntés azokra az ismeretekre, készségekre épül, amelyeket már korábban megszereztek. Ha a fő témákat nézzük, mindenképpen foglalkoznunk kell az önismerettel, hiszen a reális énkép alapja a jó döntésnek, ezenkívül fontosak a munkapiaci alapismeretek és a szakmákhoz vezető képzési útvonalak. Az ismeretek mellett a pályaeorientációs munka során számos készséget, kompetenciát is igyekszünk kialakítani: helyzetértékelés, döntés, tervezés, valamint egomarketing” – magyarázta a pályaválasztási tanácsadó. Hozzátette, egyes témák hangsúlyosabbá válnak aszerint, hogy milyen életkorú fiatalokkal dolgoznak. Rámutatott, nyilván a középiskolások esetében az önismeret fejlesztése a legfontosabb: melyek a fiatal erősségei, melyek a gyenge pontjai, milyen érdeklődési köre fejlettebb, mi vonzotta már korábban, és mi iránt nyitott jelenleg, milyen értékrendje van alakulóban, milyen munkaértékek mentén látja saját későbbi életpályáját. Ugyanakkor fontos a pályaismeret is, hiszen az árnyaltabb, tágabb kép több lehetőséget jelent, alaposabb döntést készít elő. Közben fejlesztik az önreflexió és az önértékelés képességét, valamint a döntéshozatali képességét. A pszichológus szerint számos pályaeorientációs modell létezik, minden intézmény, szakember valamelyik mentén és a saját tapasztalatán átszűrve felépíthet egy folyamatot, amelyet követ.

„A pályaeorientációs foglalkozás elnevezés éppen azt jelzi, hogy nem előre gyártott tartalmat tanítunk, hanem keretet teremtünk arra, hogy a csoport résztvevői a saját helyzetüknek megfelelő témákkal olyan szinten foglalkozzanak, amelyre figyelni tudnak, akarnak. Az

életpálya nem választott, hanem konstruált, azaz folyamatosan épül a környezet és a személy interakcióinak hatására” – magyarázta a temesvári Bartók Béla Elméleti Líceum igazgatója. Hozzátette, a pályaeorientáció, életpálya-építés állandó folyamat, amelyben folyamatos az önismeret-pályaismeret fejlesztése, valamint azoknak a készségeknek a kialakí-

A végzős diákok életében fontos pillanat a továbbtanulással kapcsolatos döntés meghozatala, hiszen ez meghatározhatja egyetemi éveiket, hosszú távon kihathat karrierükre.

Nemcsak a diákoknak kell alkalmazkodniuk hozzánk, pedagógusokhoz, hanem nekünk is meg kell értenünk az ő lelki világukat

segek szükségesek a továbbtanulással kapcsolatos döntések meghozatalához, mennyire fontos az önismeret, illetve milyen képzési lehetőségek kínálóznak az erdélyi diákok, tanárok számára.

A végzős diákok életében fontos pillanat a továbbtanulással kapcsolatos döntés meghozatala, hiszen ez meghatározhatja egyetemi éveiket, hosszú távon kihathat karrierükre. Erdei Ildikó pszichológus szerint a pályaeorientációs folyamat sokszereplős: nagy szerepe van benne a családnak, az iskolának, ezen belül a szaktanároknak, osztályfőnöknek és nyilván az iskolapszichológusnak (azaz az iskolai tanácsadónak, hiszen az iskolapszichológusok elsősorban ebben a munkakörben dolgozhatnak a romániai

tása, gyakorlása, folyamatos fejlesztése, amelyeket az életpálya során előálló döntési helyzetekben az egyén önállóan használni tud.

Mint kifejtette, a pályaeorientációs foglalkozás során a pályaválasztás szempontjából lényeges önismereti elemeket azonosítják, fejlesztik, a résztvevők elemezhetik korábbi választásaikat, jövőbeli terveket alkotnak. A csoport visszajelzése, a gondolatok, kérdések megosztása segítheti a megértést, a perspektívák bővülését, és mindez csökkentheti a pályaválasztás sürgetésével kapcsolatos nyomást, a témával kapcsolatos szorongást. Arra a kérdésünkre, hogy a mennyire elterjedt a pályaeorientációs foglalkozás a romániai, főként erdélyi magyar középiskolákban, a szakember azt válaszolta, erről nincs pontos adata. Mint mondta, a pályaeorientációs foglalkozások sokfélék lehetnek, függ az iskola az irányú céljaitól, az osztályfőnökök és a szaktanárok téma iránti nyitottságától,

FOTÓ • FREERIK.COM

Döntést hoznak a diákok, de a döntés azokra az ismeretekre, készségekre épül, amelyeket már korábban megszereztek

az iskolapszichológus jelenlététől az iskolában, és nyilván attól is, hogy milyen jellegű gondokkal küzd az iskola. „Bár a pályorientáció rendkívül fontos téma, amely minden diák számára hasznos, a kollégák napirendjét gyakran krízishelyzetek uralják az iskolákban” – jegyezte meg Erdei Ildikó.

Arra a kérdéssünkre, hogy tapasztalatai szerint milyen nehézségekkel szembesülnek a középiskolai diákok, illetve egyetemi hallgatók a pályaválasztás tekintetében, a temesvári Nyugati Tudományegyetem óraadó tanára azt válaszolta, ez nagyon átfogó kérdés, hiszen számos nehézségnek más oka is lehet, de a pályorientációs folyamatot is érinti. Rámutatott, a vizsgaeredményekre építő számítógépes elosztáson alapuló beiratkozás általában nem segíti a valós pályorientációt, ebből számos nehézség adódik. Ugyanakkor a szakember szerint az új oktatási szint alkalmazkodási

nehézségei mögött is sokféle ok húzódik, például a megváltozott generációs jellemzők vagy az iskolarendszer jelenlegi kihívásai. „Azt mindenképpen elmondhatom, hogy azok a diákok, akik a pályorientációs foglalkozások során fejlesztik önismeretüket (megismerik képességeiket, azonosítják az érdeklődési típusukat, felmérik tanulási stílusukat, tisztázzák a munkával kapcsolatos értékeket), fejlettebb szociális készségekkel rendelkeznek, megtanulnak helyzetértékelő technikákat alkalmazni, célokat körvonalazni, tudatosabban dönteni. Számukra könnyebb a változás kezelése is, hiszen ismerik a folyamat jellemzőit” – hangsúlyozta az iskolaigazgató.

A diákok és tanárok részére kínáló pályorientációs képzési lehetőségekkel kapcsolatban elmondta, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége (RMPSZ) az elmúlt években többször is hirdetett ilyen jellegű

képzéseket tanároknak. „Egy átfogó, magyar nyelvű képzési program kidolgozása gyakori témája a szakmai műhelyeknek, de tudomásom szerint ez csak terv. Vannak megyei kezdeményezések, amelyekbe a magyar iskolák is bekapcsolódhattak, jó Erasmus-programok, amelyek a pályorientációt is érintik. Helyi kezdeményezések is bizonyára léteznek, hiszen sok tanácsadó kolléga tart az iskola diákjai számára ilyen irányú programokat” – magyarázta Erdei Ildikó. Hozzátette, vannak iskolák, amelyek a digitális eszközök lehetőségével élnek, és magyar nyelven is elérhető online tesztek építenek be a pályorientációs folyamatba. Mint kifejtette, emellett a pályorientációnak számos olyan területe van, amellyel civil szervezetek, egyetemek rendszeresen foglalkoznak, mint például a felsőoktatási intézmények vagy a középiskolák bemutatói.

B. L. J.

Fejleszteni a logikus gondolkodást és kreativitást

Tizenegy megyéből összesen 40 kisdíák érkezett Marosvásárhelyre, hogy összemérje matematikai tudását, megoldó képességét, logikus gondolkodó készségét. Huszonharmadik alkalommal tartották meg Marosvásárhelyen a 3–4. osztályosok Brenyó Mihály Pontszerző Matematikaversenyének regionális szakaszát a Maros Megyei Tanfelügyelőség és a Bolyai Farkas Elméleti Líceum közös szervezésében.

Valamennyi résztvevőt emléklappal és ajándékcsomaggal jutalmaztak, akik a legjobb eredményeket érték el, azokat I., II., III. díjban, illetve dicséretben részesítették, a támogatók jóvoltából különdíjakat is osztottak.

A diákok a verseny előtti napon érkeztek Marosvásárhelyre, ahol a megmérettetés mellett még számos színes program várt rájuk. A korábbi tapasztalatokról, arról, hogy az évek során változtak-e az eredmények, Ferencz Edith szervező, elemi tagozatos tanár érdeklődésünkre elmondta, nem gyengébbek, nincs visszaesés. Ellenben a pedagógusok azt tapasztalják, hogy a gyerekeknek több biztatásra, ösztönzésre van szükségük. „Ez az a fajta verseny, aminek az első három fordulóját a gyerek otthon oldhatja meg, tanítói útmutatást kap, szülői segítséget” – mondta, majd hozzátette, hogy a feladatsorok hasonlóak, de a nehézségi fokuk egyre növekszik. Három forduló során a gyerekek hozzászoknak a feladattípusokhoz, és mire a megyei döntőre a pontokat összegyűjtik, már önállóan kell tudniuk dolgozni, feladatokat megoldani. A legmagasabb pontszámú gyerekek jutnak a megyei döntőre, ahol már zárthelyi önálló munkát végeznek. Az ott elért legmagasabb pontszámok alapján jutnak tovább a regionális szakaszra, ahol szintén zárthelyi önálló versenyen bizonyítják tudásukat, rátermettségüket, kreativitásukat. „Kitartásra, akaraterőre van szükségük, hogy ha már eldöntötték, hogy jelentkeznek a versenyre, akkor végig is csinálják, ehhez kell a biztatás, a támogatás” – mondta a pedagógus.

• A SZERZŐ FELVÉTELEI

Huszonharmadik alkalommal tartották meg Marosvásárhelyen a 3–4. osztályosok számára a Brenyó Mihály pontszerző matematikaversenyt

Marosvásárhelyre összesen negyven kisdíák érkezett Arad, Bihar, Brassó, Hargita, Kolozs, Kovászna, Maros, Szatmár, Szeben, Szilágy és Temes megyéből, összesen 17 harmadikos és 23 negyedikes osztályos.

Arról, hogy a kis matematikai versenyzők hogyan folytatják, ha felsőbb osztályba kerülnek, Ferencz Edith elmondta, korábbi tanítványai közül, akik részt vettek a Brenyó Mihály pontszerző matematikaversenyen, tulajdonképpen elindultak a matematika világába, valamennyi versenyen részt vettek, és az eredményeik az élvonalba juttatták őket, nem véletlen, hogy harmadikos-negyedikesen beneveztek erre a versenyre. „Ez olyan verseny, ahol nem csak egyszerű számítást kér a feladat, a versenyzőnek le kell tudnia írni a gondolatmenetet is, ami nem könnyű egy kisgyerekek számára. Még a matematika

nyelvezetét nem birtokolja olyan mértékben, hogy szabatosan fogalmazza meg a gondolatmenetét, hajlamos a kisgyerekek számolni, és neki az úgy elég lenne, mert minnek írja le, hogy mit hogyan gondolt. Ezt tartják nehéznek” – ecsetelte Ferencz Edith.

A nehéz feladatokhoz sok gyakorlás szükséges

A verseny fő célja az átlag feletti teljesítményre való adottságok felismerése és az adottságok képességekké fejlődésének ösztönzése, a logikus gondolkodás mérése és serkentése, a kitartás, a küzdeni tudás, az akaraterő fejlesztése, valamint a matematika népszerűsítése.

Az értékelő bizottság elnöke, Domokos József egyetemi tanár, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem dékánja a versenyt értékelve elmondta,

nagy különbség nem volt az eredmények között. „Azt tapasztaltam, hogy a regionális döntőre nagyon jól felkészült gyerekek jöttek, látszott, mert a feladatok nehézségi fokozata emeltebb szintű, mint amit az osztályban tanulnak. Ezeket a feladatokat a harmadik, negyedik osztályos gyerekek csak úgy tudják megoldani, ha előzetesen gyakoroltak hasonló típusú feladatokat és hasonló megoldásokat. Sok esetben a harmadik osztályban nem is tanulták azokat a módszereket, amelyeket használni kell ezeknek a feladatoknak a megoldására, ami azt jelenti, hogy ezeket az iskolán kívül, otthon, szakköri tevékenységeken vagy pedig pluszórában tanulták meg, úgy hogy nekem minden elismerésem a

„Sok esetben az egész család, még a rokonság és a szomszédság is lázban van, és nem is matekeznek, hanem azt mondják, hogy brenyóznak, mert ezeket a Brenyó-feladatokat otthon oldják meg tanári, szülői segítséggel, de természetesen ez mind az ő felkészülésüket, a tudásukat gyarapítja”

versenyzők iránt, látszik, hogy jól felkészülten jelentkeztek a versenyre” – mondta az elnök.

Kérdésünkre, hogy mire számítanak, a versenyen részt vevő gyerekek a továbbiakban is fogják folytatni a matematikai megmérettetéseket, Domokos József úgy fogalmazott, hogy bátorítja őket, hogy ne adják fel. „Bátorítom ezeket a gyerekeket, akik a regionális döntőre eljutottak, hiszen mind a negyven nagyon tehetséges, ha szorgalommal párosul a tehetségük, akkor bizonyára a nevüket más versenyeken is hallani fogjuk a díjazottak között. Lehetőség van az 5-dik osztálytól bekapcsolódni különféle versenyekbe, a matematikaolimpiáson kívül itt Marosvásárhelyen a Vályi Gyula- vagy a Brenyó

Mihályhoz hasonló csillagszerző verseny, ahol szintén kipróbálhatják, ösztémérhetik a tudásukat” – mondta a bizottság elnöke, hangsúlyozva a pedagógusok és a család szerepét is. „Sok esetben az egész család, még a rokonság és a szomszédság is lázban van, és nem is matekeznek, hanem azt mondják, hogy brenyóznak, mert ezeket a Brenyó-feladatokat otthon oldják meg tanári, szülői segítséggel, de természetesen ez mind az ő felkészülésüket, a tudásukat gyarapítja” – ecsetelte Domokos József.

A verseny története

A verseny mint pontszerző matematika-verseny 2001-ben indult Kecskemétről, s bár Magyarországon szűkebb körben szervezték, Erdélyben egyre nagyobb sikert aratott, és hét év alatt országos versennyé nőtte ki magát. Névadója Brenyó Mihály matematika-fizika szakos középiskolai tanár lett, aki dr. Fejes Réka szak-tanfelügyelő megbízására az első feladatsort Pop Ágnesre, a Bolyai Farkas Elméleti Líceum egykori alsó tagozatos tanárára bízta. Ettől a pillanattól kezdve 2021-ig Pop Ágnes tanítónő volt a verseny főszervezője, és amikor leköszönt a pedagógusi pályáról, a verseny irányítását Jánosi Szerén és Ferencz Edith Mária, a Bolyai Farkas Elméleti Líceum alsó tagozatos tanárai vették át. A versenyen Románia 3–4. osztályos magyar anyanyelvű tanulói vehetnek részt. Egy iskolából tetszőleges számú versenyző indulhat. A versenyző tanulók számára a jelentkezés ingyenes és önkéntes. A versenyre vagy a tanítók nevezik be a tanítványaikat, vagy a szülők a gyerekeket (ha a tanítók nem vállalják ezt).

A verseny öt fordulóban zajlott

Az első három levelező forduló otthoni, önálló feladatmegoldáson alapszik. A feladatsorokat elektronikus postán továbbítják a Maros megyei versenyzők tanítóinak/szüleinek, illetve más megyék koordinátorainak. A feladatsorok letölthetők voltak a Bolyai Farkas Elméleti Líceum honlapjáról is.

Minden feladatsor öt feladatot tartalmaz. A feladatsorok megoldását határidőre kellett beküldeni a megyei szervezők által megadott postacímre. A feladatsorok megoldására három hét

állt a kisdíjak rendelkezésére. Minden megyében a versenyközpont szerepét vállaló iskolára hárult a verseny levelező fordulójának megszervezése és lebonyolítása. A beküldött megoldásokat alsó tagozatos és matematika szakos tanárokból álló bizottság javította és értékelte. A dolgozatok javítása után az elért pontszámokat, illetve a már beküldött feladatsorok javítókulcsát elektronikus postán küldték el a versenyzők tanítóinak, illetve szüleinek. A megyei döntő, amelyet március 16-án tartottak, zárthelyi verseny fizikai jelenléttel zajlott. Erre a döntőre csak azok a tanulók kaptak meghívást, akik minden levelező fordulóban részt vettek, és a szervezőbizottság által meg-

A verseny fő célja az átlag feletti teljesítményre való adottságok felismerése, és az adottságok képességekké fejlődésének ösztönzése, a logikus gondolkodás mérése és serkentése.

szabott összpontszámnál többet gyűjtöttek. Az országos döntőn a megyéket évfolyamonként a legeredményesebb 1–5 tanuló képviselte a megyei döntőben résztvevő versenyzők számarányának függvényében. A zárthelyi országos döntőt április 20-án rendezték meg a marosvásárhelyi Bolyai Farkas Elméleti Líceumban az oktatási minisztérium, a Maros Megyei Tanfelügyelőség, valamint erdélyi szponzorok támogatásával. A verseny eredményét az országos záródolgozat alapján hirdették ki, ahol az országos döntőbe jutott diákok és felkészítő tanítóik emléklapot kaptak. Évfolyamonként az első három helyezett kiemelt oklevelet és tárgyjutalmat, a 4–10. helyezett tanulók oklevelet és könyvjutalmat kaptak. A zsűri javaslata alapján különdíjakat is kiosztottak.

ANTAL ERIKA

antalerika@yahoo.com

Országos Drámapedagógiai Napok Csíkszeredában

Történetfeldolgozásról sokféleképpen

„A program vége felé arra gondoltam, hogy ezentúl nem sok értelme van drámapedagógia nélkül tanítani” – mondta az egyik, a tanárképzésben is részt vevő egyetemi hallgató az idén Csíkszeredában tartott Országos Drámapedagógiai Napok programsorát lezáró fogadáson. Egy másodéves egyetemistától pedig

évekhez hasonlóan most is sok irányból érkeztek pedagógusok, akiknek április 27-én és 28-án Achs Károly drámatanár (Mezőtúr), Bordás Andrea drámatanár, egyetemi adjunktus (Partiumi Keresztény Egyetem, Nagyvárad), Egervári György színház-pedagógiai szakember (Gödöllő), Kunné Darók Anikó óvoda-

Panaszra viszont így sem lehet ok, hiszen azért több mint hatvanan voltak jelen, és a négy, párhuzamosan futó műhely mindegyikében a másfél nap során igen komoly „munka” folyt.

„Minden pedagógus a gyakorlatorientált képzéseket várja, amelyeken jätéket, módszert, élményt kapnak. Az

FOTÓK • BORDÁS ANDREA

nagyon komolyan lehet venni ezt a gondolatot, hiszen ő még elég közel van az iskolapadhoz, és jól emlékszik arra, hogy az iskolai tanúlással kapcsolatosan milyen elvárásai, vágyai vannak egy diáknak, ugyanakkor már a katedra másik oldalához kapcsolódóan is jócskán vannak ismeretei. Megtanulta, hogy az országunkban érvényben lévő tantervek a kompetenciaalapú oktatást szorgalmazzák, és egyre jobban ismeri az ehhez rendelhető módszertant is. A program szervezőinek talán ennél jobb visszajelzésre nincs is szükségük...

A Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége, a Nagyvárad Drámapedagógiai Műhely, az Apáczai Csere János Pedagógusok Háza és a Partiumi Keresztény Egyetem humántudományi tanszéke által szervezett programra az elmúlt

pedagógus, drámatanár (Jászberény), Prezsmér Boglárka drámatanár, dramaturg (Sepsiszentgyörgy), Radu Apostol rendező, egyetemi docens (Universitatea de Artă Teatrală și Cinematografică „I. L. Caragiale”, Bukarest) és Rusz Csilla tanító, drámatanár (Szacsavay Imre Általános Iskola, Nagyvárad) kínált színvonalas műhelyfoglalkozásokat. Az előző évektől eltérően viszont az idén Nagyvárad helyett Csíkszeredába kellett utazniuk a programra jelentkezőknek. A helyszínváltogatás tette talán, hogy most kevesebben vettek részt a jó ideje túljelentkezéssel zajló programon: a korábbi évek – főként partiumi – visszajelző résztvevőinek talán messze volt a csíkszeredai helyszín, a székelyföldi pedagógusok pedig még nem vállalták be az általuk kevésbé ismert programot.

akadémikus elmélet untatja őket, meg lehet, nem is értik, vagy éppen fölöslegesnek tartják. Azt preferálják, ha egy képzés során sikerül ötvözni ezt a két dolgot. A Nagyvárad Drámapedagógiai Műhelynek 25 éve célja az, hogy a szakmai fejlődésen, az újabb és újabb információkhoz jutáson túl energiával, lendülettel, lelkesedéssel és humorral töltsék fel a pedagógusokat” – mondta az Országos Drámapedagógiai Napok megálmodója és „motorja”, Rusz Csilla. Mint minden drámapedagógiai képzésen, ezen a programon is előbb a gyakorlatokkal ismerkedett meg a résztvevő, az elméleti anyag átadása a megtapasztalás után következett. „Az agy táplálásán túl az érzelmekre is kell hatni a felnőttképzésben és az iskolában egyaránt. A program célja

olyan továbbképzési lehetőséget teremteni a résztvevők számára, ahol gyakorlati tudásra tesznek szert, szakmailag fejlődnek, és megtanulják, hogy az élményszintű tanítás miként teheti emberségesebbé, gyermekközelibbé a teljesítményorientált oktatást” – fogalmazott Rusz Csilla.

Más, évente szervezett programokkal ellentétben az Országos Drámapedagógiai Napokhoz nem illesztenek semmilyen számot, nem jelzik, hogy hányadik, pedig az idén már nem a tizedik és talán nem is a huszadik került megszervezésre.

János Pedagógusok Háza igazgatójával különböző szakmai rendezvényeken beszélgetve, szóba került, mi lenne, ha egyszer Csíkszerdában szerveznék meg a drámanapokat. Alpár erre nagyon nyitott volt mindig, többször emlegette, hogy a drámapedagógia iskolai alkalmazása fontos cél számára, így a pedagógusok házában nyitott kapuk vártak bennünket. A rendezvényhez szép támogatást is sikerült felajánlania. Az új házigazdák kivették a részüket a háttérmunkában, a szakmai előadók meghívását pedig ránk bízták” – magyarázta Rusz Csilla.

levegő *film kapcsán* címmel tartott műhelyében a szülő, a gyerek és a tanár szemszögéből épített fel improvizációkat egy, az iskolába érkezéskor észrevett tábla kapcsán. Prezsmer Boglárka *Nők és ősminták* címmel tartott műhelyfoglalkozásában az önismeret is hangsúlyos szerepet kapott. A „Milyen női sorsok, életképek élnek bennünk?”, „Képesek vagyunk-e átfordítani ezeket?” kérdésekre adott válaszaikkal a résztvevők a bennük élő nő megkeresésére és megtalálására vállalkoztak. Rusz Csilla foglalkozása során kevés-

„Nem tartjuk számon, hogy hányadik, 1998-ban kezdtük, de a pandémia éveiben kimaradt, és talán még egy gyászos évben is. Nincs időnk archiválni, kutakodni, de egyszer megteszük. Aradon kezdődött, ott volt az első ODN, aztán Nagyvárad folytatta és azóta, úgy tudom, az országban mi vagyunk az egyetlen működő dráma műhely. Az évközi képzések mellett egy lelkes, önkéntes csapattal felvállaltuk az évente egyszeri ODN szervezését. Az évek során többen mellénk álltak. Míg a kezdetekkor képesek voltunk egyedül megszervezni egy száz személyes programot, addig ma már mellettünk áll az RMPSZ, a PKE, az Apáczai Csere János Pedagógusok Háza, akik anyagilag is támogatnak. Ferencz Salamon Alpár RMPSZ alelnökkel, az Apáczai Csere

Elmondása szerint a pedagógusoknak mindig gondot jelent, hogy a történetfeldolgozásokat hogyan tehetik érdekesebbé, megélhetőbbé, élményszerűbbé, hogyan lehet irodalmi, történelmi, vallási művekkel, filmekkel, színházzal érzelmeket fejleszteni, ezért az idén ezt állították középpontba, a műhelyvezetők pedig ilyen téren igyekeztek újszerűt adni.

Az idei továbbképzőn Rusz Csilla *A drámapedagógiától a gyermekszínházig* címmel, Radu Apostol pedig *Színházi nevelés a Replika Színházban* címmel tartott plenáris előadást, majd párhuzamosan négy csoportban zajlottak a műhelymunkák.

Achs Károly *Benntartott levegő – Dráma és racionalitás. Fiktív sztorik és színpadszerű gyakorlatok az Elfogyott a*

bé ismert drámaformákat, konvenciókat fűzött fel és azt mutatta be, hogy milyen céllal használhatók azok egy tanítási drámaórán. Foglalkozásához a Maros és Olt legendájának feldolgozását vette alapul. Bordás *Andrea Régi történetek, mai helyzetek* címmel nagyszerű konvenciók sorával egy ötödik osztályos mondafeldolgozásra mutatott jó lehetőségeket, és azt igazolta, hogy akármilyen régi történeteket játszunk, mai helyzetekre, szereplőkre, problémákra ismerünk rá. Kunné Darók Anikó *Hogyan játszunk mesét a drámajáték eszközeivel, hogyan játszhatunk a mese kapcsán az élet dolgairól?* című műhelyében a mesefeldolgozáshoz kínált élvezetes drámapedagógiai munkaformákat. A korábban utcagyerekekkel is színházat csináló Radu Apostol pedig élvezetes színházi

gyakorlatokkal mozgatta meg a foglalkozásán résztvevőket. Különlegesennek számított Egervári György műhelye, aki *Családi folyosók* címmel tartott műhelyében a családi kapcsolatrendszer,

gondoltam. A román nyelv pedig nem lehet akadály, hiszen a színháznak amúgy sincs nyelve.

Az hiszem, eleinte azért a résztvevők kissé tartottak attól, hogy Radu foglal-

Annyi információt, érzelmet kaptam és éltem meg, hogy alig tudtam elaludni. Elmondhatom, hogy ennyi év után is mindig csupa újdonságot élek meg. Soha, egy percig sem érzem azt, hogy unom. Néha kicsit azért izgulok, nehogy

„Minden pedagógus a gyakorlatorientált képzéseket várja, amelyeken játékot, módszert, élményt kapnak. Az akadémikus elmélet unatja őket, meglehet, nem is értik, vagy éppen fölöslegesnek tartják. Azt preferálják, ha egy képzés során sikerül ötvözni ezt a két dolgot.”

FOTÓ • OZSVÁTH JUDIT

konfliktusok megértésére és „megoldására” a drámás és színházi elemekkel ötvözött quifor absztrakt stratégiai társjátékot hívta segítségül.

Míg mindezekben szereplőként vettek részt a pedagógusok, a Csíki Játékszín színészeitől magas művészi teljesítményt kérő színházi darabot nézőkként követték. Karinthy Frigyes *Utazás a koponyám körül* című önéletrajzi regénye színpadi adaptációjának megtekintése az első nap záróprogramja volt.

Az idei drámapedagógiai napok abban is újat hozott, hogy román előadóműhelyvezetőt is meghívtak a szervezők. Radu Apostol rendezőre Rusz Csilla bukkant rá, korábban nem ismerte személyesen. „Színházi nevelés után kutakodva, véletlenszerűen találtam rá egy interjúra, amit vele készítettek. A beszélgetésben bemutatta a Replika Központot, ahol kifejezetten a színházi nevelést állítják munkájuk középpontjába, és számos formáját kínálják a színházi alkotásban való részvételnek. A bukaresti Replika Edukatív Színházi Központ egy független művészársulat, s pályájuk kezdete óta szociálisan érzékeny és elkötelezett produkciókat hoznak létre. Ez kell a pedagógusoknak,

kozásain románul kell beszélni, az érzelmeinkről néha magyarul sem tudunk megszólalni. De a plenáris előadása során, a személyiségét, munkájának egy szeletkét megismerve, mindenkiben oldódott ez a gát. Amikor arról mesélt, hogyan vonta be az utcagyerekeket egy projektbe, színpadra állítva őket, mindnyájan láttuk, hogy ebben a rendezőben az ember és a színház iránti alázat ötvöződik.

Radu Apostol egyből igent mondott a meghívásra. Csodálta, hogy ilyen népes tábora van a drámapedagógiának magyar nyelvterületen. Restellte, hogy nem tudott eddig arról, hogy a közoktatásban használható és használt módszer a dráma” – mesélte Rusz Csilla.

A bukaresti rendező láthatóan jól érezte magát a programon, a Drámanapokat lezáró állófogadás keretében tartott közös értékelésen-köszönetnyilvánításon őt is nagy tapsal jutalmazták a résztvevők.

A folytatásban álljon itt néhány, az idei Országos Drámapedagógiai Napokon részt vett pedagógusoktól érkezett értékelő gondolat:

„Nagyon boldogan és vidáman, feltöltődve jöttem el a drámanapokról.

az előadók rossz érzésekkel távoznak. Ha nincs az elején összerázás, nehezen mozdul sok idegen együtt. Ez történt nálunk, ami miatt láttam, hogy kicsit feszült volt a légkör. De másnapra minden kialakult.”

„Nagy meglepetés volt számomra Radu Apostol jelenléte, foglalkozása, lelkesítő, őszinte előadása. Minden műhelymunkában találtam olyasmit, amiből gyarapodni tudok.”

„A román előadó nekem nagyon tetszett. Olyan jó volt, hogy azt is megtapasztalhattam, hogy a nyelv nem lehet akadály, ha szeretettel fordulunk egymáshoz. A többi előadás is nagyon érdekes, nagyon tartalmas volt.

Sajnos az a tapasztalatom, hogy az érzelmileg fejletlen emberek nem tudják megélni a játék adta nehézségeket, de ez is jó, mert ezektől az emberektől is tanulunk.

Hihetetlen számomra, hogy mekkora lehetőség van a drámapedagógiában arra, hogy a gyerekek lelkét erősítsük.”

OZSVÁTH JUDIT

ozsvathjudit@yahoo.com

Szólni más nyelveken

Der, den, dem, des, die, die, der, der, das, das, dem, des, die, die, den, der. Ez az, amit nem tudok. Pedig ha álomból felébredtenek, akkor is fújni kéne. Mert e nélkül nem tudom majd elmondani, hogy dobd vissza a labdámat, amit az imént neked dobtam. Németül. Viszont nagyon tesszik Ildikó néni, a némettanár nő kézirása. Minden órán többször teleírja mindkét

van egy vastag falú vár, ahol a falon állítólag látható egy tintafolt, melyet az ördöggel szerződést kötő személy ejtett, amikor dühében utólag falhoz vágta a kalamárist.

Ildikó néni járt ebben a várban, és látta, hogy a turisták lekaparnak egy kis adagot a tintafoltból, azt viszik emlékebe haza. És huncutul mosolygva morfondírozik

ragad ránk. De azután iskolát váltunk. Az új helyen az angol az első nyelv és a német a második. Angol órán Judit nénivel bevágjuk a rendhagyó igéket, és félelmetes iramban ismerkedünk a prepozíciókkal, amelyek olyanok, mint nálunk a határozóragok, csak nem hátul állnak, hanem elől, nem ragadnak hozzá a jelzett szóhoz, és képtelenség megszámolni, hány

FOTÓ: FREEMPIK

„Mert e nélkül nem tudom majd elmondani, hogy dobd vissza a labdámat, amit az imént neked dobtam. Németül.”

tablát. Citromsárga, kötött pulóvert hord, fölötte rövid ujjú, kék köpenyt.

Nagy lendülettel teleírja a tablát, majd letörli, és újra teleírja. Szöveg, szómagyarázat, nyelvtani táblázat, névelők esetek szerint. Szorgosan másolunk. De nem csak írunk-másolunk, hanem olvasunk is. Sokat, hangosan. Mesét is hallgatunk. Fastról, Parsifalról, Lohengrinről. Ez utóbbit, amikor először leírva szembejön velem, Lóheringnek olvasom, mert hiába próbálok más nyelveken szólni, a világ mégis magyarul akar értelmet nyerni olvasó szememben.

Csodás világ lehetett ez a történelem kódébe vesző lovagkor, amikor emberek vastag falú várakban a kandalló lángja mellett a Szent Grálról álmodoztak. És szerződést kötöttek magával az ördöggel, az örök ifjúságért a lelküket adták cserébe. Ildikó néni szerint valahol a hegyekben

nekünk, hogy vajon a kapus vagy valamelyik teremőr az, aki minden nagyobb látogatóhullám nyomában bemege a tintapacás szobába, és felújítja a foltot a falon. Hogy a következő csapatnak is legyen, amit lekaparnia.

Tanulni kell nyelveket, ez nem kérdés, csak nem tudjuk, hogyan, és azt sem tudjuk, miért csináljuk. Ildikó nénivel megy minden, mint a karikacsapás, nyolcadik osztályos korunkra doktorok vagyunk németből, csipőből vágjuk a der-die-dast, tudjuk, hogy Parsifal keresztet vetett a lándzsa hegyével, és nem olvassuk Lóheringnek Lohengrin borzasztóan gyönyörű nevét. Mert a német az első nyelv, az angol pedig csak második ebben az iskolában.

Angolból testületileg bögjük, a tanárnőt követve, hogy mázör, fázör, brázör, és ezenkívül igazán semmi egyéb nem

van belőlük. Továbbá hiába is számoljuk meg, mert mindegyik többféleképpen használható.

De németből, ami az új helyen csak második nyelv, ugyanazt a hangszalagot hallgatjuk négy éven át, elhomályosul a der-die-das, és érettségiző korunkra már csak annyit tudunk, hogy Hallo! Hallo! Ich bin Bach! Ich bin Fisch. Bach, Fisch. Backfish! És egy életem át szomorúan bölögetünk, hogy valamikor tudtunk németül, de ma már nem. Mert van első nyelv, és van második nyelv, és az anyanyelvről akkor még semmit sem mondtunk. Hogy az minden más nyelvhez képest mennyire más.

LÁSZLÓ NOÉMI

nocsek@gmail.com

Állatsimogató nap a Maros megyei Mezőpanitban

Jót tesz a gyermeki léleknek, felelősségre nevel az állatok közelsége

A gyerekek és állatok közti barátság filmekbe illő jelenetei elevenedtek meg április végén a Maros megyei Mezőpanit község iskoláiban, ahol állatsimogató napot tartottak. Az eseményt a korábbi években októberben, az állatok világnapja, Assisi Szent Ferenc, az állatok védőszentjének születésnapja apropóján szervezték iskolán kívüli tevékenységként, idén viszont a zöld hét programjaként egy-egy napot szenteltek az eseménynek mind a mezőpaniti, mind a csittszentiváni iskolában. A rendhagyó iskolai nap célja felhívni a figyelmet az állatok szeretetére, jelenlétük fontosságára a szűkebb és tágabb környezetünkben.

A tizennegyedik alkalommal megtartott eseményről, a gyermek-állat kapcsolat pozitív hozadékairól Marosán Réka biológia-tanár, az állatsimogató nap ötletgazdája mesélt a Magyar Közoktatásnak. A mezőszéki falvakban oktató pedagógus lapunknak elmondta, a 2010-ben indult kezdeményezés ötletét az adta, hogy állattanórákon a diákok mindig szívesen beszéltek a háztáji gazdaságokban tartott állataikról, valamint a szobában, akváriumokban, terráriumokban, kalitkában, ketrecekben, dobozokban tartott házi kedvenceikről is. Kedves történeteket meséltek a hozzájuk közel álló állatokról, és sokszor megkérdezték, hogy felhozhatják-e az iskolába, megmutathatják-e az osztálytársaiknak. Ennek kapcsán született meg az állatsimogató nap ötlete, ami nagy népszerűségnek örvend, rendszerint már tanév elején érdeklődnek a diákok, hogy megszervezik-e az eseményt, illetve tervezgetik, milyen állatot fognak elhozni és bemutatni. „A lelkesedés a gyermekek részéről töretlen, és nekünk tanárként az tetszik, hogy a tanulók személyiségének egy teljesen másfajta oldalát tapasztaljuk meg. Jó látni, hogy az órán oly félénk, visszahúzódó gyerek mennyire fel tud oldódni a kiskutyájával, kismacskájával vagy más állatkájával való kapcsolatban” – mondta a biológia-tanár.

Kecskék, libák, nyuszik és hörcsögök pórázon vagy ketrecekben

Az állatsimogató nap hasonló forgatókönyv szerint zajlik mindkét faluban: a diákok megérkeznek a helyi futballpályára vagy iskolaudvarra az állataikkal, felvonulnak, ismerkednek a társaik kedvencével, majd a megnyitó után mindenki bemutatja az állatát, elmondja milyen fajta, mit eszik, hogyan történik a gondozása, milyen szokásai vannak, és elmesél egy-egy érdekes történetet is róla. Az idei „felhozatal” is nagyon gazdag volt: volt, aki kutyával vagy macskával érkezett, de a diákok libát, borjút, hátas és pónilovat, nyuszt, galambot, napos csibét, hörcsögöt, teknőst, kiskacsát, kislibát, halat, papagájt, kecskét és csincillát is hoztak.

A program keretében rajzkiállítást is szerveznek a kedvenceikről, illetve kreatív feladatok is várják a diákokat, interjú

FOTÓK • MAROSÁN RÉKA

vagy rövidfilmet készítenek az illető állatról, vagy adatlapot készítenek róla. „A mozgalmas esemény láthatólag az állatokat is kifárasztja, volt kiskutyá, amelyik gazdája ölében aludt el, így 3-4 óra után a diákok hazaviszik őket, vagy hazaengedik, például a postagalambokat. A nagyobb állatok, mint például ló, kecske, borjú hazaszállításában rendszerint szülők is segítenek” – mesélte Marosán Réka. Hozzátette, ez a nap általában a vidám pillanatok mellett izgalmakat is rejt, ugyanis volt rá példa, hogy egy elszabadult kutya megkergetett egy macskát.

„Az egész iskola egy emberként drukkolt, hogy a macska érje el azt a fát, amely az egyetlen volt a környéken. Szerencsére jól végződött a történet, a macska feljutott a fára, de ez kivételes alkalom volt, igyekszünk elkerülni a baleseteket.

A tapasztalat az, hogy a gyermekek maximális komolysággal és felelősségtudattal hozzák bemutatni az állatokat. Nagyon védelmezik és fegyelmezik őket, tökéletesen tisztában vannak a lehetséges veszélyekkel” – mutatott rá a biológia-tanár.

Természetes és magától értetődő kapcsolat az állatokkal

Az állatsimogató nap során beszélnek a felelős állattartásról is, így idén is az egyes állatok gondozása is szóba kerül, ami nem idegen a falusi gyermekek számára. A szentiváni iskolában például bemutatták, hogyan kell kecskét fejni, milyen eszközökre van szükség a lovak szőrének gondozásához, és társaikat beavatták a lovaglás, lóugratás titkaiba is. „Véleményem szerint a falusi gyermekek nagyon szerencsések abból a szempontból, hogy sokkal közelebb állnak a természethez, mint a városon élő társaik. Kicsi koruktól kezdve részt vesznek a kertészeti, mezőgazdasági munkálatokban, és az állatokkal való kapcsolatuk természetes és magától értetődő. A háziállatok bemutatásának az is a célja, hogy a gyermekek tudatosan értékeljék azt, amijük van, azt a helyet ahova születtek, és becsüljék meg azokat a lehetőségeket, melyeket kaptak az Élettől. Amúgy ennek a napnak van egy hangulata, van egy atmoszférája, melyet inkább átérezni lehet, nem pedig szavakkal kifejezni” – mondta Marosán Réka. Rámutatott, az állatok jelenlétének, a velük való interakciónak számos pozitív hozadéka van, így az oktatásban is sokkal nagyobb szerepet kellene hogy kapjanak.

Önbizalmat növel, felelősségre tanít az állatgondozás

Fontos lenne tudatosítani, hogy az állatokkal való játék és sétáltatás fizikai aktivitást biztosít, ami jó hatással van az egészségre, de a velük való időtöltés csökkenti a stresszt, segít a szorongás leküzdésében, pozitív érzelmi hatása van, növeli az örömet. Ezenkívül az állatokról való gondoskodás segít az empátia és a társas készségek fejlesztésében, de a házi kedvencek segíthetnek új barátságok kialakításában és a meglévő kapcsolatok elmélyítésében is. Az állatokkal való interakció mellett, hogy örömteli kikapcsolódást nyújt, erősíti az önbizalmat is, és az általuk nyújtott szeretet és hűség erős érzelmi támogatást nyújt különösen nehezebb időszakokban. „Az állatok tartása nemcsak felhőtlen szórakozás, hanem egy rendszeres, kemény munka is, melynek része nemcsak az állatok simogatása, hanem tisztán tartása, folyamatos gondozása vagy adott esetben gyógyítása is.

Pozitív hozadéka egy empatikusabb, nyitottabb, barátságosabb személyiség kialakulása lehet, de gyakorlati vonatkozásai is lehetnek: felnőttkorban foglalkozhatnak állattenyésztéssel, lovasiskola működtetésével vagy akár állatoktól származó termékek értékesítésével. Ezenkívül az állatokról való gondoskodás segíti egy egészséges életfelfogás, munkamorál és felelősségtudat kialakulását, melyet mindig hasznosíthat az a felnőtt, aki már gyerekkorában megtanulta mind ezeket” – hívta fel a figyelmet a biológia-tanárnő.

Négylábú barátok, tollas vagy puha szőrű pajtások

A mezőszéki községi iskoláinak állatsimogató programja szép példája a gyerekek és állatok barátságának is. Jó minden

évben látni, hogy annak ellenére, hogy a falusi gyerekek életének sok esetben szerves része az állatok gondozása is, mégis szeretik őket, barátként tekintenek rájuk.

A 6. osztályos Karda Krisztián egy fekete szőrű kiskutyával érkezett. „Mézi 1 éves és 2 hónapos labrador és erdélyi kopó keverék nőtény kiskutya. Testvérem osztálytársának a szüleitől kaptuk. Napokon belül belopta magát a szívünkbe. Nagyon szeret játszani, szaladgálni. Kedvence, ha a labdát eldobom, és neki vissza kell hoznia. Folyamatosan keresi a társaságunkat. Érdekes a kutyaomnál, hogy ha meg akar szólítani addig ugat és jár le-fel, amíg oda megyek hozzá, és megsimogatom. Minden reggel és este én adok ételt neki, s amint szabadidőm engedi, naponta igyekszem egy jó nagyot sétálni vele. Próbálok megtanítani, hogy üljön le, feküdjön le, pacsit adjon. Ha teljesíti a kérésemet, jutalomfalatot is kap, amelyet nagyon szeret” – mesélte Krisztián. A szintén hatodikos Tőkés Lehelnek nem mindennapi kedvence van, ő egy libát hozott az állatsimogató napra. Mint elmondta, a szárnyasnak Libi a neve, hároméves, és több tojásból csak ő kelt ki, és egyedüli libaként nőtt fel az udvarukban. „Soha nem látott más libát, és ezért nem viselkedik úgy, mint más libák. Nem szeret vízben úszkálni, csak utánam járkál egész nap, ezért kedvelem annyira” – mesélte Lehel. Az ötödikes Gyenge Jázmin Turbó nyuszival érkezett az állatsimogató napra. „Turbó most lesz 5 hónapos. Nagyon szeret ugrálni és futkosni. Eleinte nem mozog, mert még meg van ijedve, de aztán amikor nem figyelünk, előugrik. Azért ő a kedvencem, mert nagyon aranyos, és szeretem, ha hozzám bújjik. Szoktam vele játszani, mármint simogatni. Vízet és eledelt adok neki, kitisztítom a helyét, ha olyan helyzet” – mondta Jázmin.

Nagyobb állatokból sem volt hiány az állatsimogató napon, a szentiváni iskolában az ötödikes Gálfalvi Anna Szeplős nevű pónilovával is megismerkedhettek a diákok. Anna a Közoktatásnak elmondta, Szeplőst a hatodik születésnapjára kapta az édesapjától. „Szeplős fehér szőrű, barna foltos és dús szőrű, tizenéves póniló. Nagyon szereti, ha sétáltatom vagy szeretgetem. Szeplős kedvenc étele az édes-ség, csak nem ehet belőle sokat, mivel kiromlanak a fogai, de sok gyümölcsöt és zöldséget kap, amit szintén nagyon szeret, és jót tesz neki. Szeplős vicces szokása az, amikor kockacukrot kap, rázza a nyakát, és miután lenyelte bele-szagol a levegőbe, ami nagyon szórakoztató. Nekem azért Szeplős a kedvencem, mert mindig hú hozzám, és nagyon aranyos és szép. Szeplőst én szoktam gondozni, ami azt jelenti, hogy adok neki vizet meg ételt, foglalkozom vele, hogy ne lustuljon el, és vigyázok az egészségére meg tisztaságára” – mesélte Anna.

Nagyobb állatokból sem volt hiány az állatsimogató napon, a szentiváni iskolában az ötödikes Gálfalvi Anna Szeplős nevű pónilovával is megismerkedhettek a diákok. Anna a Közoktatásnak elmondta, Szeplőst a hatodik születésnapjára kapta az édesapjától. „Szeplős fehér szőrű, barna foltos és dús szőrű, tizenéves póniló. Nagyon szereti, ha sétáltatom vagy szeretgetem. Szeplős kedvenc étele az édes-ség, csak nem ehet belőle sokat, mivel kiromlanak a fogai, de sok gyümölcsöt és zöldséget kap, amit szintén nagyon szeret, és jót tesz neki. Szeplős vicces szokása az, amikor kockacukrot kap, rázza a nyakát, és miután lenyelte bele-szagol a levegőbe, ami nagyon szórakoztató. Nekem azért Szeplős a kedvencem, mert mindig hú hozzám, és nagyon aranyos és szép. Szeplőst én szoktam gondozni, ami azt jelenti, hogy adok neki vizet meg ételt, foglalkozom vele, hogy ne lustuljon el, és vigyázok az egészségére meg tisztaságára” – mesélte Anna.

DEÁK SZIDÓNIA

dkszidonia@gmail.com

Interjú Kósa Attilával, a máramarosszigeti Leőwey Klára Elméleti Líceum igazgatójával

Kicsi iskola, ahol minden gyermek számít

A családi hangulat, valamint a diákoknak és szüleiknek nyújtott biztonság jellemzi a leginkább a máramarosszigeti Leőwey Klára Elméleti Líceumot – mondja Kósa Attila, a történelmi Máramaros egyetlen magyar tannyelvű középiskolájának igazgatója. A szigeti tanintézményben a legnagyobb létszámú osztályban 21-en vannak, a legkisebben mindössze egyetlen diák, miközben a 7. osztály hiányzik. Az iskolaigazgató és kollégái még így is derűlátók: hisznek a térség magyar közösségének erejében és a huszonnégy évvel ezelőtt létrehozott Leőwey jövőjében. A reményt az 56 fős óvoda és bölcsőde táplálja.

– *Ha jellemeznie kell Máramarosszigetet és magyar iskoláját, hogy érzi, mi nek van erősebb hatása: az önálló iskola 1948-ban történt felszámolásának, vagy a Leőwey Klára Elméleti Líceum újkori, huszonnégy esztendősi hagyományának?*

– A kérdésben már szinte a válasz is adott. Azzal, hogy 1948-ban az önálló magyar iskolát felszámolták, majd a magyar tagozatokat két különböző román iskolához csatolták, egy beolvadási folyamat vette kezdetét. Ez ellen igyekeztek tenni azok a magyar előljárók, akik körülbelül 25 évvel ezelőtt elindították a magyar iskola önállósítását. Ugyanúgy, ahogy az a folyamat, a fennmaradás is néha küzdelmes, de előre kell tekintnünk, és nekünk csakis a magyar gyermekek és családjuk jóllétét és jövőjét kell szem előtt tartanunk.

– *Alapítása óta, két évtized alatt csaknem száz fővel, azaz egyharmadával csökkent iskolájuk diákságának a létszáma. Jelenleg kevesebb mint kétszázan tanulnak Haller gróf egykori vadászkastélyában. A nem túl kecsegtető demográfiai adatok akár veszélybe sodorhatják az iskolát?*

– Valóban nem túl reménykeltőek a demográfiai adatok itt, Máramarosszigeten sem. De egy pillanatra sem adjuk fel, harcolunk minden önálló osztályért, minden egyes gyermekért. Eddig valahogy mindig sikerült, reméljük a jövőben is fog. Ilyen kicsi iskola révén, minden gyermek számít. Az újonnan megnyílt bölcsőde adatai viszont annál reménykeltőbbek, úgyhogy bizakodóak vagyunk a jövőre tekintve, hogy még ha nehézkesen is, de csak-csak biztosítva lesz az utánpótlás.

– *Mekkora a merítési lehetőségük?*

– Mindaz, ami a Gutinon túl és a Tisza között fekszik, azaz a történelmi Máramaros magyarok által lakott települései. A Rákóczi Szövetségtől kapott két kisbuszunk rója a térség útjait, és szedi össze nap mint nap a gyerekeket. A legközelebbiek a szomszédos Tiszaveresmartról járnak be, a legtávolabb lakókat Köveslázról hozzuk be. Mindenki, aki magyar, és anyanyelvén szeretne tanulni, megfér nálunk, tárt karokkal várjuk!

– *Sikerül betölteni az osztályokat? Vagy vannak hiányzó évfolyamok is?*

– Egyetlen, a jelenlegi 7. osztály kivételével minden évfolyamunk megvan. És nem összevont, hanem önálló osztályokban.

– *Alsó tagozaton vagy akár az 5–8. osztályok szintjén nem jelentenek konkurenciát a közeli, magyar többségű Hoszszúmezőnek?*

– Mind a két iskola boldogul, a viszony köztünk meg egyenesen nagyon jó. Nem vagyunk vetélytársak, inkább úgy fogalmaznánk, hogy kiegészítjük egymást.

– *Milyen többletjánlattal sikerül meggyőzniük azokat a szülőket, akik vacillálnak a magyar és román nyelvű oktatás között?*

– Mindenekfölött a családi hangulattal, az odafigyeléssel, amely a biztonság szempontjából óriási előnyt jelent. Ha esetleg nem is név szerint, de az alacsony létszám miatt itt mindenki mindenkit ismer. A nagyobbak óvják a kicsiket, és

ez nemcsak a nagycsoportos ovisokra jellemző, hanem a középiskola 9. és 12. osztályos diákjaira is. Itt nincsenek folyosói vagy iskolaudvari verekedések, mint sok más, ezer diákot számláló iskolában.

Kósa Attila, a történelmi Máramaros egyetlen magyar tannyelvű középiskolájának igazgatója

A tanároknak is sokkal jobb rálátásuk van a tanulók életére. Ennek is köszönhetően nincsenek kisiklások; amint azt észleljük, hogy valaki esetleg félrecsúszott, időben közbelépünk. Iskolaelhagyás nálunk egyáltalán nem fordul elő, mint más román iskolákban. Mondhatni minden gyereknek, családnak ismerjük a bújábját, és lehetőségeink szerint próbálunk segíteni. Színromán ember mondta, hogy ha neki most iskolakorú gyermekei lennének, biztos, hogy a magyar iskolába íratná! Mindemellét egyebeket is sorolhatnánk: a szülői közösség összetartását, a

saját konyhánk által biztosított ingyenes meleg ebédet, az órák utáni délutáni oktatást, amelynek költségeit szintén az Iskola Alapítvány fedezi, a vidéki gyermekek ingáztatását, a számos, iskolán kívüli programot. Ezelőtt 22 esztendővel nehéz anyagi helyzettel és hiányos felszereléssel kezdtük el az iskola működtetését. Ehhez képest ma már egy színvonalasan felszerelt, jól működő magyar oktatási intézménynek örülhet Máramarosziget magyar lakossága.

– És mégis még mindig akadnak magyar szülők, akik a beléjük sulykolt mantrát hajtogatják, miszerint az életben való érvényesülés végett román tannyelvű iskolába kell járattatni a gyermeket.

– Nyilván, hogy ilyenek is vannak, hisz nehéz a téves beidegződésektől szabadulni. De még így is nagyon sok, vegyes házasságból származó diákunk van. A tanulmányi eredmények viszont minket igazolnak.

– Miután belekóstolnak a nagyvárosi életbe, a fiatalok hazatérnek?

– Aki egyetemet végez, azok közül nagyon kevesen. Később, miután családot alapítanak, még néhányuk családdal hazatér, de fiatalon, friss diplomásan mindenki inkább egy nagyváros lehetőségeit próbálja először.

– A műszaki oktatás bevezetését nem veszik számításba?

– Gondolkodtunk ezen, de a szigeti és a környékbeli diáklétszám nem igazán indokolja. Középkis iskolai szinten még így is megosztott osztályaink vannak: humán és reál.

– A város és a térség egyetlen magyar középiskolájaként számolniuk kell azzal, hogy a teljes diákskálát át kell ölelniük. Miként sikerül a tanároknak kezelniük ezt a helyzetet, amely az eminens tanulótól a gyengébb képességű gyermekig mindenféle diákkal összehozza?

– Szomorú, de ez a jelenség már egyre gyakoribb. Sajnos egyre több a problémával küzdő gyermek, és ez a jelenség nemcsak ránk jellemző, mivel korosztályonként egy-egy osztály van, hanem minden iskolára, minden korcsoportra. Igyekszünk minden problémát kezelni, minden gyermeknek megadni a neki járó támogatást, minden diákot a maga

szintjén fejleszteni. A mi előnyünk az, hogy kicsi létszámúak az osztályok, így nem okoz gondot a gyermekekre egyéni is odafigyelni. A pedagógusaink jól felkészültek, némelyikük továbbképzéseken is részt vett a témában. Az ő munkájukat, és a gyermekek fejlődését segíti az iskolapszichológusunk is.

– Tetszik, nem tetszik, a siker egyik legmeghatározóbb fokmérője az érettségig elért eredmény. Ezzel hogy állnak?

– Legutóbb is végzőseink közül mindenkinek, aki beiratkozott és megjelent a vizsgán, sikerült az érettségije. A legtöbben Erdély és Magyarország egyetemén folytatják tanulmányaikat.

– Az új óvoda tanintézményük legújabb gyöngyszeme. Gondolom, az

utánpótlás-biztosítás szempontjából rendkívül hasznos és fontos volt a megépítése.

– Pontosan így van. A római katolikus egyház biztosította a telket, a magyar állam építette, mi működtetjük, és az önkormányzat tartja fenn. Nemcsak két óvodai csoportunk, egy bölcsődei csoportunk is van, amely már most „szükségnek” bizonyul, ezért az ősztól egy másodikat is szeretnénk indítani. Óriási az igény, annál is inkább, hogy a legszebb, legkorszerűbb épület a városból. Addig, amíg van magyar bölcsőde és óvoda, lesz magyar előkészítő csoport és iskola.

SZUCHER ERVIN

juventus.kronika@gmail.com

Világrekord: nagyváradai diák vezette a legóépítő csapatot

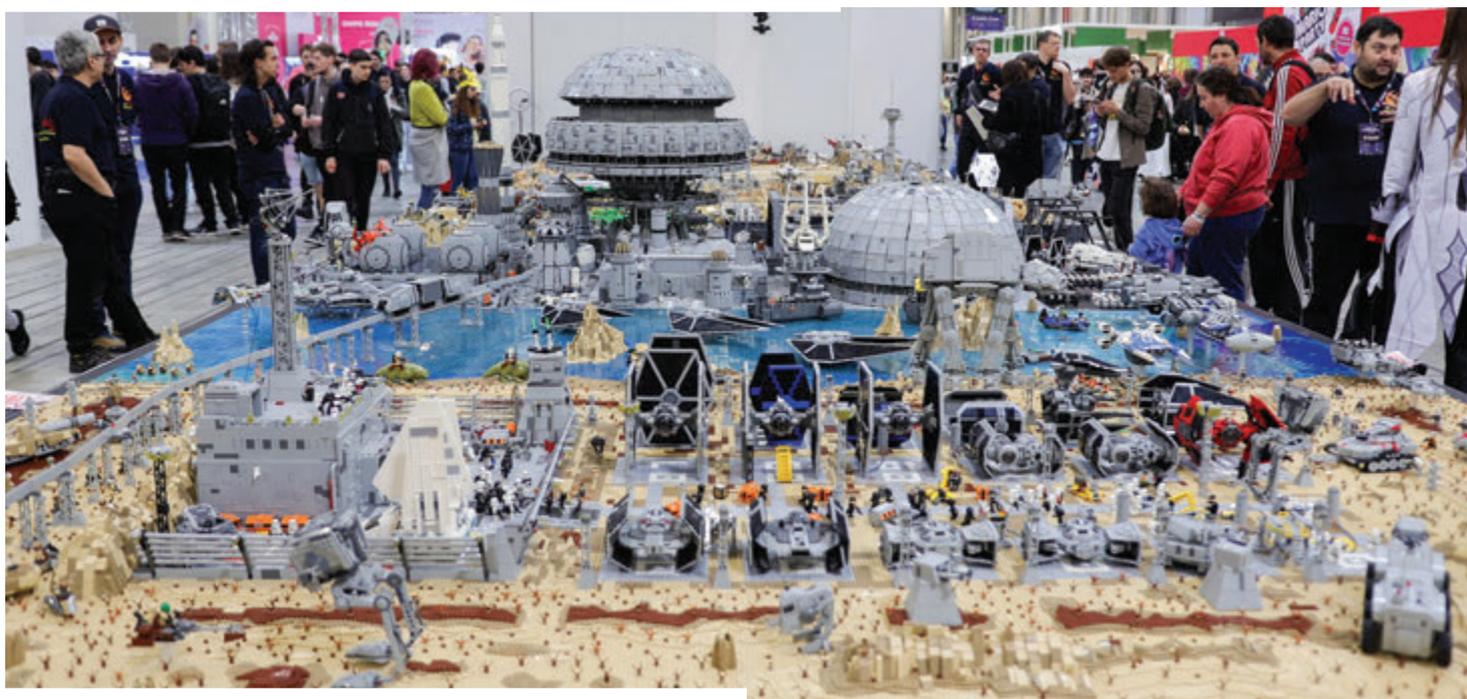
Világrekordot döntött az egymillió darab legókockából megépített dioráma, amelyet a RoLUG klub tagjai hoztak

létre a nagyváradai Czilli Botond koordinálásával és Czilli Bence kreatív vezetésével. A reklámgrafikus és végzős

gimnazista fia közösen meséltek a Bukarestben április 19–21. között szervezett East European Comic Con (EECC)

A RoLUG csapat tagjai szeretnék minél szélesebb körben ismertetni a díjazott diorámát

A Star Wars-univerzum elevenedik meg az egymillió darab legó-építőelemből

eseményről, a projekt előzményeiről, a Csillagok háborúja választásáról.

A Star Wars-univerzumot megelevenítve több mint 45 négyzetméteres területet borítottak be egymillió darab legő-építőelemmel a RoLUG klub tagjai. A hároméves munka nemrég meghozta a gyümölcsét, ugyanis a Bukarestben

a Parklake Mallban Bukarestben, augusztusban már több mint 12 négyzetméterrel voltak jelen az EECC-n, a tavalyi ComicConra és Artsafari Kids Editionre pedig már majdnem 28 négyzetméternyire nőtt. Idén pedig a LEGO Románia és LEGO Magyarország segítségével sikerült elérjék a világrekordot.

az a helyszín és a történet kiválasztása: a legtöbb Star Wars-témájú legődioráma vagy az eredeti, vagy az előzményfilmeket veszi alapul. Mi szándékosan választottuk a Star Wars Rebels című animációs sorozatot helyszínként és történetként, mivel egyrészt úgy érezzük, hogy méltánytalanul elhanyagolt része a Star Wars-univerzumnak, másrészt nagyon fontos szerepet játszik a nemrég megjelent Ahsoka sorozatban – gyakorlatilag az Ahsoka sorozat előzménye, vagy fordítva, az Ahsoka sorozat a folytatása az animációs sorozatnak” – magyarázták az alkotók, akik szerettek volna bevonni a közönséget is a dioráma építésébe, így az utolsó négyzetmétert az East European Comic Con (EECC) rendezvényen részt vevő rajongók közreműködésével egészítették ki.

Arról is beszámoltak, hogy a dioráma körülbelül 800 kilogrammnyi, és megközelítőleg 30 köbméternyi dobozban tárolható, úgyhogy az egésznek a helyszínre juttatása komoly logisztikai művelet volt. Egy része Bukarestben volt megépítve az ottani tagok által, egy részét tavalytól ott raktározzák, a többi pedig az ország különböző pontjairól (Kolozsvár, Nagyvárad, Marosvásárhely, Arad) érkezett meg futárral vagy személygépkocsival a rendezvény előtt.

A nagyváradi legőrajongók szerint mind a szakmai, mind a rajongói részről érkező összes eddigi visszajelzés nagyon pozitív volt, úgy érzik, hatalmas sikere van a diorámánknak. „Kicsit viccesen úgy fogalmaztunk egymás közt, hogy olyan magasra tettük most a léceket, hogy ezentúl nekünk is nehéz lesz megugrani” – jegyezték meg. Mint kifejtették, a dioráma időszakosan van kiállítva, viszont idén több helyen is megfordul majd, ugyanis folyamatosan érkeznek a felkérések, és próbálják minél több helyre eljuttatni.

A csapat jövőbeli terveivel kapcsolatban elmondták, eddig kizárólag arra koncentráltak, hogy sikeres legyen a rekordkísérlet, jelenleg elsősorban pedig az a cél, hogy minél többfelé el tudják juttatni a diorámát. Mint fogalmaztak, konkrét, kőbe vésett tervek egyelőre nincsenek, de már aktívan tárgyalnak egymás közt új ötletekről, lehetséges témákról.

A nagyváradi Czilli Bence és Botond a hároméves munka „gyümölcsével”

április 19–21. között szervezett East European Comic Con (EECC) eseményen a dioráma megdöntötte a világrekordot. A makett előzményeit felelevenítve a nagyváradi Czilli Botond és Bence elmondta, apa-fia projektként indult, jóval kisebb részletként, ami viszont annyira megtetszett a klub tagjainak, hogy mind többen és többen kapcsolódtak be és járultak hozzá a bővítéséhez. Mivel a klub – a RoLUG (Romanian Lego User Group, a LEGO által hivatalosan elismert klub) – tagjai az ország különböző részein élnek, online történt a koordinálás. Mindegyikük kiválasztotta és megépítette a neki tetsző építményeket, helyszíneket, jeleneteket. A projekt koordinátora és kreatív vezetője kifejtette, minden évben tovább bővült a dioráma: 2022 tavaszán egy 4 négyzetméteres résszel indult, amit kiállítottak

A teljes folyamat során egy elég részletes, illetve folyamatosan bővülő tervrajz alapján hangolták össze a munkát, majd a ComicCon megelőző két napban az egészet, mint egy puzzle-t, felraktak az asztalra.

Arra a kérdésünkre, hogy a mi alapján választották ezt a tematikát, meghatározó szerepe volt a Star Wars-legők 25 éves évfordulójának, a reklámgrafikus és végzős gimnazista fia azt válaszolta, az évforduló önmagában kevésbé volt meghatározó, mivel minden kiállításukon van Star Wars-tematikájú dioráma. Mint magyarázták, klubjuk tagjainak többsége nemcsak legő-, de Star Wars-rajongó is. Viszont vannak olyan résztvevők is a projektben, akik egyáltalán nem ismerik a Star Wars világot, de annyira tetszett nekik a téma, hogy bekapcsolódtak ők is. „Ami befolyásolt minket,

Nyakunkba vesszük a világot. Kell ez megint?

Amikor egy-egy újabb nagy utazás szervezésébe fogok azzal a feltett szándékkal, hogy Leával megismertessem a világnak (ezalatt Európa értendő) egy újabb szeletét, mindig el szoktam gondolkodni: kell az nekünk, hogy ismét belevágjunk, csomagoljunk, hajnalban keljünk fel, hosszan utazunk, még hosszabban várakozunk, kihívások elé állítsam magunkat, aggódjam, hogy minden a terv szerint haladjon, hogy a gyermeknek megfelelő táplálékot szerezzek be az utazás során, hogy ne öltöztessem túl vastagon/vékonyan, hogy lessem elfáradt-e, hogy mindezek miatt ne tudjam élvezni a „kalandozást”? És bár ezek a gondolatok szinte menetrendszerűen kavarnak és bukkannak felszínre bennem, mégis mindig nekivágok, hetekig szervezem, tervezem, lefoglalom, jegyet váltok előre a különböző járművekre, helyszínekre... Elcsitítom magamban a kételyeket, aggodalmat, félelmeket és mindig úgy döntök, hogy megszervezem Leának az újabb „utazó tanfolyamot”.

Legutóbb is a komfortzónámtól teljesen távolra vettem el a súlykot: Olaszországnak egy olyan részére, amelynek csak egy parányi szeletét ismertem korábról. Megvoltak a gyermekemmel előre megbeszélte koordináták – tenger, medence és Firenze (bakancslistás) –, ehhez variáltam hozzá a többi részletet. Az egy évvel korábbi utunkon csupán egyet vonatoztunk a szálláshelyünkről, most két vonatutat ütemeztem be, és volt köztük egy-egy pihenős, tengeri napunk is. Igaz ugyan, hogy a korábbi alkalommal egy teljesen más országba vonatoztunk át, de – ha jobban meggondolom – az azért nem volt fura számomra, mert a mentális térképemen és a köztük lévő reális viszony alapján is szinte egyazon egységként értelmezhető a két ország, Belgium és Hollandia. Ezúttal országon, régióon belül vonatoztunk, és a nyugati országok bármelyikében ajánlani tudom ezt a kalandot, hiszen igazából úgy ismerhető meg egy új világ, ha beutazzuk az egyik legpihentetőbb járművel: vonattal. Ha helyben maradunk, és csupán a szállásadó település körül mászkálunk, természetesen, még pihentetőbb, de akkor meg az válik az újabb komfortzónává egy-két nap után, ekként pedig unalmassá is, és az meg pont nem felel meg a célnak: a komfortzónán kívülre nem azért utazunk, hogy keressünk benne egy újabb komfortzónát... Legalábbis szerintem. Ráadásul Toszkána gyönyörű és nagyon változatos: van benne tenger, hegy, dombok, mezős részek és gyönyörű kis- meg nagyvárosok. Mi mindenből látunk egy kicsit.

És itt jön be a képbe a gyermek... Mert amikor az ember gyermekkel utazik, az nem olyan, mintha a saját szempontjai szerint csatangolna nagy spontánul, megpihenne egy-egy ódon templom falai között, hallgatná a madárcsicsergést egy szebecske fa alatti romantikus padon. Sőt ettől nagyon távol áll ez az egész. Jut eszembe, a családi nyaralások azért zajlanak és végződnek ugyanolyan letargiában, mert megfélemezünk arról a „parányi” részletről. A gyermeknek, főleg akkor, ha

még kicsi, kell éreznie a dolog tervszerűségét, hogy van egy program, amelyben csak apró spontán kilengések vannak, mert az adja neki a biztonságot. Bármennyire fura: a kisgyermek utazáskor olyan, mint egy nyugdíjas japán turista. Kell legyen nála GPS, olykor fényképezőgép, kell tudnia, mikor ül fel és száll le a járműről, mit lát és mennyi ideig, onnan pedig hová megy, miközben anya viszi elől és lobogtatja a csoportkabalát. Ajánlom megfigyelésre: ha ez mind megvan, akkor csak alig hallható morgás tör fel néha-néha a szokatlan kilométerszám megtapasztalása miatt, viszont a széteső szabadprogram folytán teljesen talajvesztett lesz és kezelhetetlen. Nos, annyire fontosok itt is a támpontok és a keretek. Én már meg sem próbálok úgy elindulni Leával, hogy nem közlöm a heti és napi programot, illetve azokat a kereteket, amelyek között lehet spontánkodni. A saját bajomat gyűjteném meg ennek hiányában, és elrontanám mindkettőnk utazását, vakációját (a „pihenés” szót itt csak óvatosan használom, mert az abban áll, hogy a nem utazós napokon akár a reggelizési lehetőség legkésőbbi időpontjáig is alhatunk mindketten). Régebb azt gondoltam erről, hogy a kontrollmániám kivetülése és lehetnék lazább is, de azt kellett észrevennie utazásaink alkalmával, hogy mindketten irritáltak vagyunk, ha a vakációnak nincs valamiféle kerete.

Toszkánában ezt a keretet nem kellett nagyon erőltetni, mert kínálkozott. És mivel a természeti adottságok is segítettek, mi ezúttal a városi sétákat részesítettük előnyben, nem voltunk sem múzeumban, sem templomban (én szerettem volna, de nem találtam olyat, ami mindkettőnk számára kecsegtető lett volna). A firenzei Boboli-kert teljesen véletlenszerűen akadt a „horgomra”, amikor átgondoltam, hogy hat óra alatt mit lehet egy gyermekkel megnézni a Mediciek városában: több mint kiváló választásnak bizonyult, hiszen szombatra esett a látogatásunk, amikor a turisták mellé még a szabadnapos olaszok is felsorakoznak általában, a város pedig nyüzsgő hangyabollyá változik, amelyben nem túl kellemes sétálni, főleg a fontosabb látványosságok környékén. Ennek megtapasztalása után a Boboli-kert olyan volt, mint maga a földi mennyország, amelyben a gyermek is tudott szaladgálni, és nekem is alkalmam volt összeszedni a nagy népsűrűség miatt szétszóródott gondolataimat. Az ilyen kinti kalandozásokat is nagyon tudom ajánlani még akkor is, ha inkább az Uffizi-képtárnál sorban állós típusúak vagyunk (mint én, például).

A nyári vakációk azonban egy nagyon fontos vonatkozásban különböznek a tavasziaktól: a tenger, illetve egyéb vizek egész napos tevékenység szerepét tölthetik be a gyermekek számára. Önmagukban is keretezhetik a vakációt. Ez viszont a felnőttek számára lehet nehezebben elviselhető műfaj, hiszen nem lehet óraszámra a tenger vizében ázni, ahogy azt a trónörökösök általában elvárják vagy akár meg is követelik. Ha pedig kicsi a gyermek, muszáj vele menni a nagy vizekbe, mert a partról nem nagyon lehet elmagyarázni, igazgatni, hogy meddig van

Utazó hercegnő 1. (Lea)

Utazó hercegnő 2. (Anya)

az addig. Bár volt „tengerünk”, nekem ezúttal nem voltak ilyen gondjaim, mert a Ligur-tenger vize elég hideg volt ahhoz, hogy önmagában is határt szabjon a ki-be koslatásnak.

Visszatérve az utazás spirituális részéhez: Leán az utazás során vettem észre, hogy mekkorát nőtt tavaly óta. Kezdte érezni az utazás zamatát, élvezni a repülést és a vonatozást is. Igaz ugyan, hogy a rövidebb vonatkozás boldogabbá tette, de a firenzei oda-vissza két-két óra után is azt mondta, örül, hogy belevágtunk, mert jól érezte magát. És ez egy másik furcsa dolog: milyen gyorsan változnak negatívból pozitívvá (és fordítva) a dolgok a gyermekek agyában, lelkében. A firenzei hazaút unalmas volta (hiszen sötétedett már, nem lehetett olyan tisztán látni a tájat a vonatablakból), nem tudta kitorölni a Boboli-kert nagyon pozitív hatását, pedig már nagyon úgy tűnt, hogy alulmarad.

A rövidebb, alig félórás vonatúttal megoldható kiruccanásunkat a hazautazásunk előtti napra terveztem, ezt pedig úgy ütemeztem be, hogy az időtartama rugalmas legyen: Pisa gyönyörű kisváros, azonban megígértem a gyermekemnek, hogy még lesz egy rövid tengerparti sétánk az üdülőnkön búcsúként, hogy utólag ne legyen hiányérzete. És akkor itt ékelődött be az anyai spontaneitás, amitől kicsit félem ugyan, de attól még lazábbra engedtem a gyeplőt: hagytam Leát vizeződni, homokozni kedvére egy elég alacsony hőmérsékletben késő délután.

Nézték is az olaszok, hogy milyen lazák vagyunk, de úgy ítélt meg, hogy ebből most kell egy kicsi: ne a rövid póráz érzése maradjon meg a gyermekben, mert nem ezért vakációzunk. Hálás is volt utólag, hogy megengedtem ezt neki, bár kicsit tartottam attól, hogy megfázik, meghűl, és kellemetlen lesz a hazautazás. A spontaneitás végül jól sült el, és magamra is büszke voltam, hogy sikerült feloldani kicsit az anyai kontrollmániámat, nem túlaggodalmaskodni a dolgot.

Hogy miért kell időközönként a komfortzónán kívülre utazni (ráadásul egyedülálló anyaként és egyszemélyes turisztikai irodaként)? Hát azért, például, mert vannak dolgok, amiket egyébiránt nem tudnék megtanítani a gyermeknek: mások másságának elfogadását, az idegenségérzet árnyalatait, az otthon fogalmának mélyebb megtapasztalását, nem utolsósorban pedig azt, hogy azt az önmagát is megtapasztalja, aki boldogul úgy is, hogy nincsenek ott az otthonos dolgok, amikbe belekapaszkodhat, hogy merjen felfedezni új világokat, és azokba aggódalmak és félelmek nélkül meglássa a szépet. Ez pótolhatatlan, megfizethetetlen lecke, tanítás.

BARTHA RÉKA

bartha.reka.emese@gmail.com

Lélegzetvételnyi nyugalom – lassítani az állandó rohanásban

Globalizált, digitalizált 21. századunk rohanásában legnagyobb kincsünk az IDŐ. Megadatott nekünk, mert megszülettünk, aztán egy idő után csakis rajtunk múlik, hogyan gazdálkodunk vele.

„Az idő pénz! Lassú víz partot mos. Hamar munka ritkán jó. Jó munkához idő kell, rosszhoz még több...” – csak pár szólás a nagyon gazdag népi bölcsesség tárházából. Valamit nagyon tudtak a régiek, az idővel biztosan jobban gazdálkodtak. Mert rá voltak kényszerítve: a természettel éltek szimbiózisban, az évszakok váltakozása mutatta, mikor milyen munkát kell elvégezni, ideje volt a munkának, és aztán ideje volt a pihenésnek. Sokat dolgoztak, és mégis több idő volt egymásra figyelni, meghallani és meghallgatni egymást. Akkor lehet, bosszúság volt a mindennapi áramszünet – akik elég idősek, emlékeznek arra az időszakra – de az alatt az idő alatt lehetett beszélgetni, jó nagyokat nevetni, vagy Ember, ne mérgeledjétek játszani.

Jóléti társadalomban élünk, több mindenünk van, mint egykor a királyoknak – szó szerint gombnyomásra működik körülöttünk a világ, ennek egyenes következménye lehetne a boldog család, elégedett szülők, mosolygós, kiegyensúlyozott gyerek.

És ha körülnézünk? Agyonhajszolt, fáradt, frusztrált felnőttek, ideges, türelmetlen szülők, elhanyagolt, szeretethiányos, érzelmi szegénységben tengődő gyerekek.

Főleg ünnepek táján, de lassan már a hétköznapokba is begyűrűzik: tömeg a plázákban, Black Friday-láz, rohanás, tülekedés! Miért is? Megvenni a legszebb, legdrágább, legtrendibb ajándékot, birtokolni minél többet, szebbet és jobbat! Egyszerűen nem lehet, de nem is kell.

Elég lenne időt szakítani és örülni egymásnak, megérkezni önmagunkhoz és szereteteinkhez. Örülni annak a társasjátéknak, amivel az egész család

„Hogy élhatsz így, szegény bolond, Hogy egyre hajszol, űz a gond?”

Mert sajnós arra sincs idő, hogy egymást megdicsérjük, vállon vereges-sük, gratuláljunk a siker-ekhez – amikor vannak. Érdekes: arra már kicsit több van, hogy feleml-gessük a mulasztásokat, hiányosságokat, alapo-san kielemezzük, mi min-den nem megy jól.

játszik majd; annak a könyvnek, amit – Uram, bocsáss! – apa fog majd felolvasni a gyerekeinek. Is! Ha a gyerekünk arra fog majd emlékezni, hogy ünnepeken mindig tízfajta süti volt, és a ház csillogott kívül-belül, aztán mindenki elvont a saját szobájában, a saját tévéje/tabletje/laptopja előtt, akkor nagy bajban vagyunk. Arra viszont jó szívvel fog majd emlékezni, hogy egyik évben olyan ferde volt a karácsonyfa, hogy egy jó nagy könyvvel lehetett kicsit javítani a képen, vagy mókás volt a mézeskalács, mert a kicsi kezek díszítették.

A kulcs a kezünkben van. Az Idő. Amit magunkból adunk másoknak, és szülőként kötelességünk, elsősorban a gyerekeinknek. A gyerekeinktől elvett

idő megbosszulja magát. Tanítóként, óvónóként, tanárként látjuk, érezzük, tapasztaljuk sajnos nap mint nap. A be nem csomagolt tízórai, a ki nem hegyezett ce-

A felnőtt gyerekünk majd támogat, vagy nem, elbeszélget velünk, vagy nem, kíváncsi lesz ránk, vagy nem – pontosan, ahogy mi tettük vele, vagy nem!

ruza, a hiányzó zsebkendő, a le nem írt házi feladat, a kialvatlan gyerek csak a jéghegy csúcsa. Következik a legkisebb

Nincs idő!

Az életnek mi haszna mondd,
Ha egyre hajszol, úz a gond.

Nem állhatsz meg a lombok árnyán
Tűnődni, mint téhen s a bányán.

S nem, nem tudod figyelni, ó jaj,
Hogy mókáz mókus a dióval!

Néznéd, amint a Nap zizegve
Csillagokat hint a vizekre.

Rád villan a szépség szeme,
Táncot lejt, várnod kellene.

Látod kigyúlni mosolyát,
S nem várhatsz, menned kell tovább.

Hogy élhetsz így, szegény bolond,
Hogy egyre hajszol, úz a gond?

(William Henry Davies walesi költő
1871–1940)

konfliktustól dührohamot kapó gyerek, a körömrágó, a figyelni képtelen, az állandóan siető, rohanó, a feszültségtől szét-pattanó gyerek, a könnyek, amik éppen románórán törnek fel. Itt vannak ezek a csodálatos, okos, egészséges gyerekek, akiknek a születése, és hogy éppen abba a családba születtek, már maga a csoda.

Ránk lettek bízva, és nagyon rövid az az idő, amíg nevelni tudjuk, megőrizni a tisztaságot a lelkükben; tenni azért, hogy milyen a gyerekkoruk, és milyen felnőtté válnak.

Nagyon jó az a mondas, hogy mindenki a saját háza táján seperjen először, másodsor is, aztán ráér tenni a közösségért, megvalósítani önmagát. Ha eddig nem sikerült megváltani a világot, akkor érdemes várni pár évet, a gyerekek ki-röppennek, és akkor lesz idő mindenre. A szülőnek gyökereket és szárnyakat kell adnia – szomorú, amikor gyökér nélkül szárnyalnak majd a gyerekeink! Ha egyáltalán tudnak majd szárnyat bontani! Nem lehet és nem is kell folyamatosan halat adni a kezükbe, mert már nem bírjuk majd kifogni nekik a legnagyobbat. Egészen kicsi, totyogós koruktól arra taníthatjuk, nevelhetjük, hogy tudják majd kifogni a saját halukat. Ha kisebb, akkor azt; de meglehet, sikerül nekik az aranyhalat is kihalászni – ha mi ott voltunk nekik, amikor még csak a halászbottal ismerkedtek! Szívmelengető az olyan gyerek, aki arról mesél, hogy szüleivel kirándul, na nem a Kanári-szigetekre és nem lehetőleg minél nagyobb társasággal, hogy a gyerek ne unatkozzon, hanem csak a közeli erdőbe, és akkor a szülők mesélnek, mindenféléről beszélgetnek, jóízűen, ráérősen.

Szomorú, amikor kiderül, hogy nincs

Szomorú megélni és ráébredni, hogy csakis mi vagyunk a felelősek, mi, a szülők; és egyáltalán nemcsak az óvó-, tanító néni, tanárnő vagy a rendőr.

esti mese, és az iskolában azt kell előbb megtanítani, hogy hogyan kell hallgatni a mesét, elképzelni, amit hall. Amikor a gyerek felkiált, hogy „hallja” az erdőt és „látja” a pillangó színeit, tanítóként óriási elégtétel.

Mert sajnos arra sincs idő, hogy egymást megdicsérjünk, vállon verregessük, gratuláljunk a sikerekhez – amikor vannak. Érdekes: arra már kicsit több van, hogy felemléssük a

mulasztásokat, hiányosságokat, alaposan kielemezzük, mi minden nem megy jól, vagy nem elég jól. Gyereünk nem feltétlenül arra a román/magyar versre fog emlékezni – nagy valószínűséggel nem fog, az információdömpingből nagyon sok mindenre nem fog, de arra biztosan, hogy közben hogyan érezte magát. Szorongva, hasfájással, álmosan,

És ha körülnézünk? Agyonhajszolt, fáradt, frusztrált felnőttek, ideges, türelmetlen szülők, elhanyagolt, szeretethiányos, érzelmi szegénységben tengődő gyerekek.

éhesen ült be a padba, vagy kíváncsi-an, csillogó szemmel. A katedra mellett a mindenkori pedagógusnak feladata, hogy minél többször csillogjon a szemük, minél többet ne vessenek, akár sírás után is; de ehhez kell az otthoni alap, a biztos háttér, anélkül egyszerűen nem megy, vagy csak nagyon nehezen.

Szülőként ennél fontosabb dolgunk nem lehet, minden és mindenki megvár – ha nem, akkor nem kár érte! Viszont a gyerekünk nem fog megvárni, mert ő bizony hipp-hopp felnőtt. És akkor talán kicsit hátradőlhetünk, hogy elég jól tettük a dolgunkat, vagy foghatjuk a fejünket, hogy mire ütött ez a gyerek, és kereshetjük a felelőst. Szomorú megélni és ráébredni, hogy csakis mi vagyunk a felelősek, mi, a szülők; és egyáltalán nemcsak az óvó-, tanító néni, tanárnő vagy a rendőr.

A felnőtt gyerekünk majd támogat, vagy nem, elbeszélget velünk, vagy nem, kíváncsi lesz ránk, vagy nem – pontosan, ahogy mi tettük vele, vagy nem! Ehhez feltétel nélküli szeretet, erő, egészség, végtelen türelem, rengeteg kompromisszum, lemondás és ön-feláldozás is szükségeltetik. És ezek után remélhetjük, hogy elég jól tettük a dolgunkat szülőként, nevelőként egyaránt.

VITA PIROSKA

pirivita1970@gmail.com

Tanintézetek újultak meg Maros megyében

Két megújult tanintézményt adtak át május elején Maros megyében diákok, tanárok, szülők és a megyei politikai vezetőségének jelenlétében. A marosvásárhelyi Művészeti Főgimnázium épületét korszerűsítették, valamint a kibővült a Körtvélyfái Általános Iskola is – számolt be az MTI-re hivatkozva a Krónika. A Művészeti Főgimnázium egyházi tulajdonban lévő épületének 3 millió lej költségvetésű külső-belső felújítását – a fűtésrendszer, a villanyhálózat, a nyílászárók és a bútorzat cseréjét, az udvar rendbetételét – kizárólag városi költségvetésből oldották meg. Soós Zoltán, Marosvásárhely polgármestere az iskolabekapcsoláson elmondta, a vásárhelyi művészeti gimnázium Erdély egyik legszínvonalasabb tanintézménye, ahol 200 tanár dolgozik, több mint 900 diák tanul, és kiváló tanulmányi eredményekkel büszkélkedhetnek: innen a végzősök több mint 90 százaléka jutott be felsőoktatási intézményekbe az utóbbi években. Péter Ferenc Maros megyei tanácselnök is fontosnak nevezte a tehetséges fiatalok kibontakozását segítő Művészeti Főgimnázium fejlesztését, amely utánpótlást nevel a kulturális intézményhálózat számára. Ugyancsak május elején avatták fel a megyeszékhelytől 20 kilométernyire lévő Körtvélyfáján az uniós forrásokból felújított és egy újabb szinttel bővített helyi általános iskolát. is Kelemen Hunor RMDSZ-elnök Marosvásárhelyen és a körtvélyfái iskolaavatón is arra kérte az embereket, támogassák az összefogás jelöltlistáját a soron következő választásokon, hogy a magyar közösségnek legyen ereje Erdélyben, és legyen hangja Európában.

Hiánypótlónak számít a Nagy-bányán felavatott magyar bölcsőde

Magyar gyerekek számára avattak bölcsődét május elején Nagybányán. A tanintézmény átadó ünnepségén Kelemen Hunor RMDSZ-elnök elmondta, az oktatási intézmények alapítása, építése, működtetése az identitás megőrzésének fontos pillére, ezért az RMDSZ-nek stratégiai célkitűzése az oktatási hálózat fejlesztése, hogy ne a magyar intézmények hiánya akadályozza meg az erdélyi

szülőket abban, hogy anyanyelvű oktatásban részesítsék gyermekeiket – olvasható a Krónikán. „A bölcsőde és az óvoda, az iskola, az egyetem mind-mind olyan intézmények, amelyek ahhoz szükségesek, hogy mi itt, a szülőföldünkön magyar közösségekben megmaradjunk: ez a második nagy stratégiai cél, hogy itthon, a szülőföldön boldoguljunk, és ehhez nekünk mindig partnereket és forrásokat kellett keresni” – mutatott rá Kelemen Hunor. Az RMDSZ elnöke köszönetet mondott az óvodafejlesztési programért a magyar kormánynak, a programot Erdélyben lebonyolító pedagógusszövetségnek és a nagybányai magyar közösségnek, amiért hisznek abban, hogy szülőföldjükön van magyar jövő. Szilágyi Péter, Magyarország nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkára a 19 férőhelyes nagybányai bölcsőde avatóünnepségén elmondta: a 2016-ban indult óvodafejlesztési program révén immár közel 900 beruházás valósult meg a Kárpát-medencében, ezek közül több mint 480 Erdélyben. A nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkár hangsúlyozta, Magyarország kormánya elkötelezte magát a külhoni magyarság támogatása mellett, mindent megtesz azért, hogy magyar közösségek megerősíthessék nemzeti identitásukat, megélhessék magyarságukat. A legutóbbi népszámláláson a 452 ezer lakosú Máramaros megyében 23 153-an vallották magukat magyarnak. A megyeszékhely Nagybányán a 108 ezer lakosból 8713 mondta azt, hogy magyar nemzetiségű.

Új református bölcsőde épül Zilahon

Épül a Zilahi Református Wesselényi Kollégium új épülete és a zilah-belvárosi egyházközség bölcsődéje. Az egyházi oktatás többletet jelentett régen is, és a mai világban még nagyobb többletet jelent a gyermekek, ifjak számára. Az egyház olyan értékeket közvetít a diákoknak, melyeket talán máshol ebben a formában nem lehet megtalálni – mondta a Maszolnak Bogdán Szabolcs-János református püspök, kiemelve, erdélyi magyarságunknak nagyon nagy szüksége van erős oktatási intézményekre, hogy bölcsődétől líceumig anyanyelven lehessen tanulni, mert a fiatalok csak ezáltal tudnak itthon meggyökerezni. Az épülő református bölcsőde és kollégium

nemcsak a református gyerekek számára nyújt majd oktatást, bárki előtt nyitva lesz, aki magyarul akar tanulni bölcsődétől líceumig. Az épületet másfél éve kezdték el építeni, amint kiásták az alapot, beköszöntött a tél, így leálltak a munkálatokkal. A bölcsőde 30 férőhelyes, lesz egy külön öltözőhelyiség és egy terem, ahol napi foglalkozásokat tarthatnak, mosdók és a hálószobák. Az épület közepén egy nagyon jól megvilágított helyiség van, ahol közös tevékenységeket lehet tartani, és adott egy külön zóna, ahol a gyerekek ebédelnek, valamint lesz egy izolálólhelyiség, ahova a beteg gyerekeket különítik el. Az alagsorban adminisztratív és technikai termeket alakítottak ki. A munkálatok jó ütemben zajlanak, a közeljövőben átadják az épületet, hogy mihamarabb elkezdődhessen az engedélyeztetés.

Iskolákat korszerűsítene Csíkszeredában

Idén ősszel befejeződhet a csíkszeredai Petőfi Sándor Általános Iskola és Nagy István Művészeti Középfiskola tornatermeinek építése, legalábbis a kivitelező azt ígéri, hogy mindkét helyszínen még ebben az évben befejezi a munkát. Mindez a fő kivitelezőnek, a bukaresti Niliten Constructii Kft.-nek is érdeke, hiszen várhatóan ősztől a hargitai megyeszékhely önkormányzata késedelmi kamatot fog felszámolni a fennmaradó munkálatok értékére, amennyiben a vállalkozó nem végez a kivitelezéssel – írja a Maszol. Minkét csíkszeredai iskola udvarán 2021-ben nyílt meg az építőtelep, és mindkét tornaterem fő kivitelezője a bukaresti Niliten Constructii Kft. Az elmúlt évek során számos gond adódott a két helyszínen történő munka ritmusával, a legfőbb probléma az volt, hogy a kivitelező túlvállalta magát, és sokáig nem állt rendelkezésére megfelelő mennyiségű munkaerő. A Nagy István Művészeti Középfiskola esetében az ingatlan földszintjének áttervezése okán állt sokáig a kivitelezés. Ugyanakkor 2022 őszén egy halálos munkabaleset is beárnyékolta a művészeti iskola tornatermének építkezését, amit követően csekély előrelépés történt. A Petőfi Sándor Általános Iskola esetében pedig régészeti feltárás miatt függesztették fel a munkát, így amíg

a régészek nem végezték el a szükséges feltárást, a munkálatok nem haladhattak. A művészeti középiskolánál is megvan már a megfelelő tervezési megoldások, bár ezeket még az önkormányzati testületnek is el kell fogadnia. A tervek szerint a földszinten eredetileg üzletek és közbécs kapott volna helyet, végül azonban az iskola kérésére szaktantermek lesznek a földszinten is, ezért szükség volt a terv módosítására. A tetőszerkezet elkészült, még a födés van hátra, ugyanakkor itt is folyamatban vannak az épületgépészeti munkafázisok. A Petőfi Sándor Általános Iskola tornaterme kivitelezési szerződésének értéke áfával 11,6 millió lej, a Nagy István Művészeti Középiskoláé pedig ugyancsak áfával 11,3 millió lej.

Helyesírási versenyt tartottak Nagyenyeden

Hetvenkét helyesen írni tudó diákot láttott vendégül a május elején a nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégium. A Simonyi Zsigmond helyesírási versenyt az Anyanyelv- és Kultúra Erdélyi Szövetsége, az oktatási minisztérium kisebbségi főosztálya, a Fehér Megyei Tanfelügyelőség és a nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégium szervezte a Babeş–Bolyai Tudományegyetem magyar és általános nyelvészeti tanszéke szakmai felügyeletével, a szaktanfelügyelők, a módszertani körfelelősök, valamint az erre hosszú távon vállalkozó magyartanárok segítségével az általános iskolák 5–8. osztályos tanulói számára. A verseny célja az anyanyelvünk ápolása, a nyelvhasználat iránt érzett felelősségtudat és az anyanyelv szeretetének erősítése. A versenyen a diákok helyesírási képességét mérték, tollbamondással és feladatlapokkal – olvasható a Maszolon. A díjkiosztó ünnepségen Zsemlyei Borbála, az értékelő bizottság elnöke, kiértékelte a versenyt. Az első díjak Bihar, Kolozs, Kovászna és Maros megyébe mentek, a díjazott diákok: Karácsony Dóra (5. osztály, Művészeti Főgimnázium, Marosvásárhely, felkészítő tanára Dézsi Eleonóra), Kovács Janka Bernadett (6. osztály, Váradi József Általános Iskola, Sepsiszentgyörgy, felkészítő tanára Incze Melinda), Ilosvay-Kovács Boglárka (7. osztály, Szacsavay Imre Általános Iskola, Nagyvárad, felkészítő tanára Vincze

Melinda Ágota) és Párhonyi Áron (8. osztály, Báthory István Elméleti Líceum, Kolozsvár, felkészítő tanára Tímár Erzsébet).

Országos hittanlimpiát tartottak Kézdivásárhelyen

Kézdivásárhelyen tartották a római katolikus hittanlimpia országos szakaszát. Az Erdély minden részéből érkező diákokat a tanügyminisztérium is díjazta. A többnapos verseny során diákok a Vigadó Művelődési Központban megtartott megnyitó után írásban bizonyították tudásukat. Díjazásukat az iskola szomszédságában lévő, kantai Szentháromság-templomban tartották szentmisét követően – írja a Maszol. Az ötödik osztályosok közül első díjat nyert Antal Kinga (Fülöp Áron Általános Iskola, Felsőboldogfalva, a hatodikosok közül első lett Szász István János (Tamási Áron Elméleti Líceum, Székelyudvarhely), a hetedikesekek esetében az aranyérmes Airizer Elvira (Bolyai Farkas Elméleti Líceum, Marosvásárhely) kapta. A nyolcadikosok esetében a legjobbnak Gaál Eszter (József Attila Általános Iskola, Csíkszereda) bizonyult, a kilencedik osztályosok közül Danó Krisztina-Boglárka (Nagykárolyi Elméleti Líceum, Nagykaroly) állhatott a dobogó felső fokára.

Kisiskolások is jelentkezhetnek az MCC képzési programjaiba

Harmadik éve hirdet felvételt minden képzési programjába a Mathias Corvinus Collegium (MCC). Erdély-szerte jelentkezhetnek a fiatalok a különböző korosztályoknak szóló ingyenes képzésekre, amelyek kiegészítik az iskolai tanulmányokat, sokoldalú, hasznos tudást adnak át, és a pályaválasztásban is segítenek, olvasható az MCC összeállításában. A Mathias Corvinus Collegium (MCC) Erdély nyolc városában – Aradon, Csíkszeredában, Kolozsváron, Marosvásárhelyen, Nagyváradon, Sepsiszentgyörgyön, Székelyudvarhelyen és Szatmárnémetiben – biztosít ingyenes tehetséggondozást több mint 2000 diáknak. A szervezet anyagi, társadalmi és kulturális helyzetétől függetlenül támogatja a kíváncsi, nyitott, motivált fiatalokat az általános iskola, középiskola, egyetem évei alatt, és azon is túl – írja a Maszol. Az MCC

minden korosztálynak a szintjének megfelelő tevékenységeket kínál kiváló szakemberek, pedagógusok, szülők és oktatási intézmények közreműködésével. A diákok több tudományterület világával ismerkednek meg, nyelvórákon vehetnek részt, a gyakorlatias foglalkozásokon és tanulmányi kirándulásokon pedig élesen is kipróbálják, megtapasztalják a tanultakat. Sokoldalú témákat érintenek, jobban átláthatják a különböző szakterületeket és továbbtanulási lehetőségeiket, ez pedig a pályaválasztást is megkönnyíti számukra. A programok továbbá ösztönzik a diákokat a tanulásra, csapatmunkára, versenyeken való részvételre, ösztöndíjak, tanulmányi kirándulások megpályázására. A jelenlegi negyedik osztályos gyerekek – szülői beleegyezéssel és ajánlással – június 30-ig jelentkezhetnek az általános iskolásoknak szóló Fiatal Tehetség Programba. A képzés minden második szombaton személyes jelenléttel igénylő foglalkozásokra épül, és online oktatási anyagokkal, oktatóvideókkal, egyéni projektekkel egészül ki. A foglalkozásokon a diákok megtanulnak például elsősegélyt nyújtani, a pénzzel bánni, kipróbálhatják magukat riporterként, megismerkedhetnek a robotika tudományával vagy a jövőkutatás rejtelmeivel, emellett személyiségfejlesztő tréningeken, pályaválasztási tanácsadáson is részt vehetnek. A program célja, hogy játékosan, élményekkel egybekötve adja át a tudást a gyerekeknek, mindezt otthonos környezetben, fiatalos oktatókkal, a képzést támogató pszichológusok segítségével teszi. A képzések mellett a külső helyszíni élményprogramok, nyári táborok, családi programok, kézműves foglalkozások vagy jótékonyági akciók is változatossá teszik a közösségi tanulást. A diákok továbbá heti rendszerességű angol- és románnyelvoktatáson vehetnek részt, szintén díjmentesen, ahol kreatívan, gyakorlatban sajátítják el a hasznos nyelvi tudást. A Fiatal Tehetség Program ötödik osztálytól nyolcadik végéig kíséri a diákokat, majd lehetőséget ad bekapcsolódni az MCC középiskolás programjába. Az érdeklődő diákok az online elérhető pályázati adatlap kitöltésével jelentkezhetnek, további információkat az MCC weboldalán találnak.

D. SZ.